

II. TEXTOS EN TRAMITACIÓ

B. PROPOSICIONS DE LLEI

Proposició de llei d'accessibilitat universal inclusiva, presentada pel Grup Parlamentari Compromís (RE número 16.038). Admissió a tràmit. [RP P-552/XI - 16.04.2024]

PRESIDÈNCIA DE LES CORTS VALENCIANES

La Mesa de Les Corts Valencianes, en la reunió de 16 d'abril de 2024, ha acordat admetre a tràmit la Proposició de llei d'accessibilitat universal inclusiva, presentada pel Grup Parlamentari Compromís (RE número 16.038).

D'acord amb el que disposen els articles 129.2 i 96.1 del Reglament de Les Corts Valencianes, se n'ordena la publicació en el *Butlletí Oficial de Les Corts Valencianes* i la comunicació al Consell.

Palau de Les Corts Valencianes
16 d'abril de 2024

Llanos Massó Linares
President

A LA MESA DE LES CORTS VALENCIANES

Joan Baldoví Roda i Francesc Roig Oliver, síndic i diputat, respectivament, del Grup Parlamentari Compromís, d'acord amb els articles 128 i següents del Reglament de Les Corts Valencianes, presenten la següent Proposició de Llei d'accessibilitat universal inclusiva. Aquesta proposició de llei es presenta acompanyada d'un índex i d'una exposició de motius, el text de la qual ha de utilitzar-se, igualment, com a antecedent preceptiu per tal de poder pronunciar-s'hi, d'acord amb el que hi ha establert en l'article 128 del Reglament de Les Corts.

PROPOSICIÓ DE LLEI D'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL INCLUSIVA**ÍNDEX****EXPOSICIÓ DE MOTIUS****TÍTOL I. DISPOSICIONS GENERALS****CAPÍTOL I. OBJECTE, DEFINICIONS I ÀMBIT D'APLICACIÓ**

Article 1. Objecte

Article 2. Principis informadors

Article 3. Definicions

Article 4. Àmbit d'aplicació

Article 5. Desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació

CAPÍTOL II. MESURES ADMINISTRATIVES

Article 6. Mesures contra la discriminació

Article 7. Mesures de foment

Article 8. Mesures d'acció positiva

Article 9. Mesures de control administratiu previ

Article 10. Control administratiu posterior

Article 11. Mesures en matèria de contractació pública

Article 12. Coordinació administrativa i promoció de l'accessibilitat universal inclusiva

Article 13. Símbols d'accessibilitat

TÍTOL II. COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Article 14. Competències de l'administració de la Generalitat

Article 15. Competències de les entitats locals

TÍTOL III. DISPOSICIONS ESPECÍFIQUES D'ACCESSIBILITAT EN DIFERENTS ÀMBITS**CAPÍTOL I. ACCESSIBILITAT EN LES COMUNICACIONS, TELECOMUNICACIONS I SERVEIS DE SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ**

Secció 1.ª Accessibilitat en les comunicacions

Article 16. Informació i comunicació accessibles

Article 17. Accessibilitat en els elements d'informació i senyalització

Article 18. Mesures per a garantir la comunicació en esdeveniments de difusió pública

Article 19. Esdeveniments accessibles

Article 20. Campanyes de publicitat institucional d'interès públic

Secció 2.ª Accessibilitat en les telecomunicacions i serveis de societat de la informació

Article 21. Condicions d'accessibilitat en la comunicació en productes i serveis relacionats amb la societat de la informació i llocs web públics

Article 22. Requisits d'accessibilitat i usabilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils

Article 23. Programació del servei públic de radiodifusió i televisió autonòmica

CAPÍTOL II. ACCESSIBILITAT EN ESPAIS PÚBLICS URBANITZATS, ESPAIS NATURALS, INFRAESTRUCTURES I EDIFICACIÓ

Secció 1.ª Accessibilitat en espais públics urbanitzats

Article 24. Espais públics urbanitzats

Article 25. Garanties de l'accessibilitat en els espais urbans

Article 26. Elements d'urbanització i mobiliari urbà

Article 27. Configuració de platges urbanes accessibles

Article 28. Condicions per a l'accés i utilització de trams urbans de platges accessibles i la seua acreditació administrativa

Article 29. Cabines d'higiene en espais públics

Secció 2.ª Accessibilitat en espais naturals

Article 30. Espais públics naturals

Article 31. Mesures per a garantir la difusió, el desenvolupament territorial sostenible i l'accessibilitat universal dels espais públics naturals

Article 32. Plans d'accessibilitat d'espais naturals protegits

Article 33. Plans d'accessibilitat de paratges i espais naturals d'interès local

Secció 3.ª Accessibilitat en infraestructures

Article 34. Infraestructures

Article 35. Memòries d'accessibilitat per a la implantació d'infraestructures en el territori

Secció 4.ª Accessibilitat en edificis d'ús residencial i habitatge

Article 36. Condicions bàsiques d'accessibilitat en edificis d'ús residencial i habitatge

Article 37. Accessibilitat en les edificacions de nova construcció

Article 38. Accessibilitat en les edificacions existents

Article 39. Reserva d'habitatges per a persones amb diversitat funcional i condicions d'accessibilitat

Article 40. Compliment de normativa tècnica d'edificació

Article 41. Ajustos raonables i toleràncies admissibles en edificacions existents

Article 42. Edificacions de valor historicoartístic

Article 43. Comitè Tècnic d'Accessibilitat

CAPÍTOL III. ACCESSIBILITAT EN EL TRANSPORT

Secció 1.ª Disposicions generals

Article 44. Àmbit d'aplicació i mitjans de transport

Secció 2.ª Vehicles de transport i servei públic

Article 45. Accessibilitat en el transport públic

Article 46. Taxis adaptats per a persones amb diversitat funcional

Secció 3.ª Vehicles d'ús privat

Article 47. Targeta d'estacionament i places reservades

Article 48. Condicions d'ús de la targeta i mesures de control

CAPÍTOL IV. ACCESSIBILITAT EN BÉNS, PRODUCTES I SERVEIS A LA DISPOSICIÓ DEL PÚBLIC

Secció 1.ª Disposicions generals

Article 49. Condicions bàsiques d'accessibilitat en béns i serveis a la disposició del públic

Article 50. Accessibilitat en els productes

Article 51. Accessibilitat en els serveis a la disposició del públic

Secció 2.ª Centres i serveis sanitaris

Article 52. Centres sanitaris d'atenció primària i especialitzada

Secció 3.ª Centres i serveis educatius i ensenyament universitari

Article 53. Dret a l'educació i garanties per a l'accessibilitat en els serveis educatius

Article 54. Mesures socioeducatives per a garantir la inclusió social de les persones amb diversitat funcional

Article 55. Mesures i garanties addicionals en l'àmbit de l'educació universitària

Article 56. Mesures per a garantir la formació en matèria d'accessibilitat en els plans d'estudi

Article 57. Pla de garanties de l'accessibilitat en centres educatius de titularitat de la Generalitat i sostinguts amb fons públics

Secció 4.ª Centres i serveis socials

Article 58. Garanties d'accessibilitat i igualtat

Secció 5.ª Centres i serveis culturals

Article 59. Museus

Article 60. Biblioteques

Article 61. Altres serveis de difusió i exposició del patrimoni cultural

Article 62. Foment de lectura fàcil i comprensible per a totes les persones

Secció 6.ª Equipaments i instal·lacions esportives

Article 63. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en instal·lacions esportives

Secció 7.ª Establiments comercials

Article 64. Establiments comercials de venda o subministrament de béns

Secció 8.ª Serveis turístics

Article 65. Promoció de l'accessibilitat en establiments i serveis turístics d'allotjament i de restauració

Secció 9.ª Instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics i activitats recreatives i d'oci

Article 66. Auditoris, teatres, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent

CAPÍTOL V. ACCESSIBILITAT EN LES RELACIONS DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I LA CIUTADANIA

Article 67. Relacions amb les administracions públiques

Article 68. Desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit de les relacions amb les administracions públiques

Article 69. Accessibilitat dels serveis d'atenció a la ciutadania

Article 70. Accessibilitat en processos electorals

CAPÍTOL VI. ACCESSIBILITAT EN L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

Article 71. Accessibilitat en els edificis i serveis de l'administració de justícia

CAPÍTOL VII. ACCESSIBILITAT EN L'OCUPACIÓ

Article 72. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'ocupació ordinària i protegida

Article 73. Obligació de realitzar ajustos raonables dels llocs de treball

Article 74. Procediment

Article 75. Mesures de foment

CAPÍTOL VIII. ACCESSIBILITAT EN SITUACIONS DE CRISIS O EMERGÈNCIES

Article 76. Accessibilitat en plans de emergència i de protecció civil

TÍTOL IV. PLANS DE PROMOCIÓ I GARANTIA DE L'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

CAPÍTOL I. DISPOSICIONS GENERALS

Article 77. Contingut, objectius i àmbits d'actuació

Article 78. Publicitat dels plans

Article 79. Supressió de barreres existents i plans sectorials

CAPÍTOL II. PLANS SECTORIALS D'ACCESSIBILITAT AUTONÒMICS

Article 80. Àmbits d'actuació

CAPÍTOL III. PLANS MUNICIPALS D'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

Article 81. Definició i fins

Article 82. Contingut i objectius específics

Article 83. Finançament

Article 84. Execució i revisió dels plans municipals

TÍTOL V. CONSELL VALENCIÀ DE PROMOCIÓ I GARANTIA DE L'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL I ALTRES ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ LOCAL

CAPÍTOL I. CONSELL VALENCIÀ DE PROMOCIÓ I GARANTIA DE L'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

Article 85. Composició i funcionament

Article 86. Funcions

CAPÍTOL II. ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ LOCAL

Article 87. Consells locals per a la promoció de l'accessibilitat universal

TÍTOL VI. RÈGIM SANCIONADOR

CAPÍTOL I. INFRACCIONS I SANCIONS

Article 88. Tipus d'infraccions

Article 89. Persones responsables

Article 90. Persones interessades

Article 91. Infraccions lleus

Article 92. Infraccions greus

Article 93. Infraccions molt greus

Article 94. Sancions

Article 95. Criteris de graduació de les sancions

Article 96. Sancions accessòries

Article 97. Compliment de les obligacions en matèria d'accessibilitat

Article 98. Prescripció d'infraccions i sancions

Article 99. Distribució de competències en matèria sancionadora

Article 100. Deure de col·laboració

CAPÍTOL II. PROCEDIMENT I COMPETÈNCIA

Article 101. Procediment sancionador

Article 102. Garantia d'accessibilitat dels procediments

Article 103. Publicitat de les resolucions sancionadores

Article 104. Òrgans competents

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis i espais d'ús públic de titularitat pública

Segona. Manteniment dels edificis i espais de titularitat privada

Tercera. Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis d'habitatge

Quarta. Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis d'ús públic residencial

Cinquena. Manteniment de condicions d'accessibilitat en el transport públic i elements de transports

Sisena. Manteniment de condicions d'accessibilitat en els productes i serveis d'ús públic

Setena. Manteniment de condicions d'accessibilitat en els llocs web de l'administració i entitats del sector públic

Vuitena. Protecció de dades de caràcter personal

Novena. Consideració preferent a l'accessibilitat universal en el medi rural

Desena. Informació sobre el desenvolupament i aplicació d'aquesta llei

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera. Compliment de condicions específiques d'accessibilitat de les oficines d'informació i registre de documents i punts d'informació a la ciutadania

Segona. Condicions urbanístiques aplicables per a la ocupació d'espais lliures o de domini públic amb elevadors

Tercera. Plans d'accessibilitat en els espais naturals d'ús públic

Quarta. Formació universitària en matèria d'accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i defensa de drets de les persones amb diversitat funcional

Cinquena. Termini per a l'acreditació de les condicions d'accessibilitat en biblioteques i museus

Sisena. Termini per a l'acreditació de la reserva de places per a les persones amb diversitat funcional en instal·lacions esportives amb espectadors i auditoris, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent vinculats a espectacles públics

Setena. Legislació adaptada en textos de lectura fàcil

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Única. Normativa que es deroga

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Modificació de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana

Segona. Modificació de la Llei 12/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre gossos d'assistència per a persones amb discapacitats

Tercera. Desplegament reglamentari

Quarta. Entrada en vigor

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Han transcorregut més de vint anys des de la promulgació de la Llei 1/1998, de 5 de maig, de la Generalitat Valenciana, d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, urbanístiques i de la comunicació, que amb la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana, tanmateix, no cobreixen tots els àmbits d'aplicació en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal que estableix el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, que aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social. A més, és necessari incloure dins de l'accessibilitat universal l'accessibilitat cognitiva, conforme a la recent modificació operada per la Llei 6/2022, de 31 de març, per a establir i regular l'accessibilitat cognitiva i les seues condicions d'exigència i aplicació.

Per tant, s'ha de canviar el paradigma: passar d'una mera llei de foment de l'accessibilitat a una llei d'accessibilitat universal, que garantisca els drets i el compliment de les condicions i les exigències de l'accessibilitat plena, incloent l'accessibilitat cognitiva.

Aquesta llei pretén que totes les persones puguem exercir els seus drets en condicions d'igualtat i lliurement.

Per a això, és fonamental que hi haja igualtat d'oportunitats i no discriminació.

I és necessari tenir accés fàcil a tots els serveis i les activitats de la vida.

D'aquesta manera, es pretén aconseguir una societat inclusiva, que tinga en compte que:

- a) Totes les persones són diferents a les altres.
- b) La diversitat és un valor per a l'ésser humà.
- c) El respecte a la diversitat necessita igualtat d'oportunitats i de condicions de vida.
- d) La diversitat es gaudeix amb igualtat, no amb uniformitat.
- e) S'aconsegueix gaudint, sense obstacles, dels llocs, béns i serveis.

El referent immediat és complir la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat de Nacions Unides i els seus mandats, que incumbeixen a tots els poders públics i a la societat.

L'accessibilitat universal s'aconsegueix eliminant els obstacles i mitjançant el disseny per a totes les persones.

La persona amb discapacitat ha de gaudir dels seus drets amb autonomia personal i en condicions de seguretat.

Les persones amb discapacitat i les persones amb necessitats especials disposen de suports i ajustos raonables.

Les polítiques públiques s'han d'elaborar de manera participativa.

L'objectiu és una societat més inclusiva, respectuosa, igualitària i justa, que tinga present les decisions, les necessitats, les aspiracions i els desitjos de totes les persones.

II

Aconseguir una societat digna i justa implica un esforç constant dels poders públics, consolidant les bases per a disposar d'unes relacions socials harmòniques i equitatives, entenent que el pluralisme i la diversitat són font de riquesa, sense que puguem ser origen de tracte o conducta discriminatòria. Aquesta obligació col·lectiva té com a pretensió principal construir una societat inclusiva, en què totes les persones puguem exercir els seus drets de manera efectiva, exigència per a la qual és imprescindible assegurar l'accessibilitat universal als entorns, productes, béns i serveis en tots els àmbits de la vida.

Aquesta llei compleix amb aquesta responsabilitat, adequant l'ordenament jurídic valencià a la normativa internacional, europea i estatal. La referència cardinal per a desplegar aquesta labor és la Convenció sobre

els drets de les persones amb discapacitat de Nacions Unides de 13 de desembre de 2006 (d'ara en avant, la convenció) i el seu protocol facultatiu, instrument vinculant de drets humans que imposa una nova visió en el dret a la igualtat i en la política antidiscriminària.

Del seu enfocament es desprèn una idea central: tota persona amb discapacitat és titular de drets, amb llibertat per a prendre decisions i autonomia per a gaudir-les, així com per a viure d'una manera independent, materialitzant la seua dignitat i diversitat personal mitjançant l'exercici normalitzat dels drets humans.

Igualment, cal un impuls legislatiu que siga al mateix temps capaç de donar compte de la proposta «legislar millor» que determina l'Estratègia de la Unió Europea sobre els drets de les persones amb discapacitat per a 2021-2030, en el que denomina la Unió de la Igualtat.

La motivació d'aquest impuls té relació directa amb les normes europees en la matèria, com la Directiva (UE) 2019/882, del Parlament europeu i del Consell, de 17 d'abril de 2019, sobre els requisits d'accessibilitat dels productes i serveis, per a construir un entorn accessible. Mandats que s'han vist reforçats, entre altres, pel Reglament (UE) 2021/692, del Parlament Europeu i del Consell, de 28 d'abril de 2021, pel qual s'estableix el Programa Ciutadans, Igualtat, Drets i Valors, que expressa que l'objectiu final és aconseguir una societat europea democràtica, inclusiva, pluralista, oberta, igualitària i basada en drets. En aquest sentit, recorda que la convenció és taxativa en exigir als estats evitar que els obstacles socials vinculats a l'entorn i la falta d'accessibilitat impedisquen que les persones amb discapacitat participen en la societat de manera plena i efectiva i en peus d'igualtat amb les altres.

L'article 9 de la convenció consagra clarament l'accessibilitat com «la condició prèvia perquè les persones amb discapacitat puguin viure de manera independent» i «participar plenament i en peus d'igualtat en la societat», tal com ha sigut interpretat pel Comitè de Drets de les Persones amb Discapacitat de l'ONU. Amb aquest estímul, la societat té l'obligació d'eliminar qualsevol obstacle que limite el ple accés a l'entorn físic, el transport, els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions i a qualsevol servei i instal·lació d'ús públic i privat.

La idea de vida independent i plena participació es troba reforçada en els articles 19 i 29 de la convenció, que, segons el parer del Comitè, comprèn els drets civils i polítics, així com els drets econòmics, socials i culturals, i és un exemple d'interrelació, interdependència i indivisibilitat de tots els drets humans.

Tal com recull en el seu informe el Comitè de Drets de les Persones amb Discapacitat de l'ONU: «Tota persona té dret a gaudir de les arts, a participar en activitats esportives i a anar a hotels, restaurants i bars. No obstant això, els usuaris de cadires de rodes no poden assistir a un concert si per a accedir a la sala de concert només hi ha escales. Les persones invidents no poden gaudir d'una pintura si no hi ha en la galeria una descripció d'aquesta que puguin escoltar. Les persones sordes no poden gaudir d'una pel·lícula si aquesta no està subtitulada. Les persones amb discapacitat intel·lectual no poden gaudir d'un llibre si n'hi ha una versió de fàcil lectura».

L'assoliment d'aquest enfocament de drets en la lluita per la igualtat i la no discriminació se sustenta, almenys, en dos instruments fonamentals. El primer, el disseny universal, també anomenat disseny per a totes les persones, mitjançant el qual es pretén aconseguir l'accessibilitat universal. El segon, mitjançant el principi de transversalitat de totes les actuacions i polítiques públiques, incloent-hi les legislatives.

La suma d'aquestes eines permet anar configurant el contingut essencial del dret a l'accés universal, que té, a més, un valor afegit: l'efecte expansiu, ja que, amb tota certesa, es pot afirmar que ofereix la potencialitat de beneficiar no sols les persones amb discapacitat, sinó de millorar la qualitat de vida de totes les persones en la seua interacció social.

Així, es considera que totes les persones són susceptibles de tenir limitacions o condicionants en determinats moments de la vida, per la qual cosa l'accessibilitat universal i la idea del disseny universal ha de beneficiar totes les persones, amb independència de la seua llengua, sexe o gènere, edat, veïnatge, nacionalitat o qualsevol altra condició o circumstància personal, administrativa o social, sense discriminació.

L'accessibilitat universal i inclusiva és l'opció per un món més just, més segur, més divers, més desenvolupat i més sostenible, tal com marquen els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de Nacions Unides, especialment per a aconseguir els objectius d'educació i ocupació, reducció de desigualtats, inclosa la bretxa digital, tant a la ciutat com a les zones rurals, garantint l'adopció en tots els nivells de decisions inclusives, participatives i representatives que responguen a les necessitats de les persones.

La voluntat expressada per la normativa internacional de drets humans es veu, per tant, reflectida en aquesta llei, en què es proposa, d'una banda, una interacció fàcil i segura de qualsevol persona amb el seu entorn, de la seua capacitat d'autonomia, i, d'una altra, impulsarla amb rang d'una norma general perquè totes les persones gaudisquen de les mateixes oportunitats, del mateix tracte i dels mateixos resultats.

Quan les polítiques públiques es conceben pensant amb i per al conjunt de la població, s'obri un intercanvi democràtic i participatiu de perspectives entre les diferents posicions que cada persona o grup pot tenir o ocupar en un moment de la vida, que, des d'una visió intergeneracional, amb respecte a la diversitat i amb perspectiva de gènere, té com a resultat propiciar una societat futura més inclusiva, respectuosa, igualitària i justa.

III

L'article 49.1 de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana (d'ara en avant, EACV) estableix que la Generalitat té competència exclusiva en les següents matèries, sobre les quals incideix aquesta llei:

4.ª Cultura.

5.ª Patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic, arqueològic i científic, sense perjudici del que disposa l'article 149.1.28.^a de la Constitució espanyola.

6.ª Arxius, biblioteques, museus, hemeroteques i altres centres de depòsit que no siguin de titularitat estatal, així com conservatoris de música i dansa, centres dramàtics i serveis de belles arts d'interès per a la Comunitat Valenciana.

9.ª Ordenació del territori i del litoral, urbanisme i habitatge.

10.ª Forests i espais naturals protegits.

12.ª Turisme.

13.ª Obres públiques que no tinguen la qualificació legal d'interès general de l'Estat o l'execució de les quals no afecte una altra comunitat autònoma.

14.ª Carreteres i camins d'itinerari dels quals transcórrega íntegrament dins del territori de la Comunitat Valenciana.

15.ª Ferrocarrils i transports terrestres d'incidència local o autonòmica.

24.ª Serveis socials.

25.ª Joventut.

26.ª Promoció de la dona.

27.ª Institucions públiques de protecció de persones, col·lectius i grups vulnerables.

28.ª Esports i oci.

30.ª Espectacles.

35.ª Comerç interior, defensa del consumidor i de l'usuari, sense perjudici de la legislació sobre la defensa de la competència i la legislació de l'Estat.

36.ª Administració de justícia, sense perjudici del que es disposa en la legislació de desenvolupament de l'article 149.1.5.^a de la Constitució.

Igualment, la Generalitat té atribuïdes competències en matèria de patrimoni arquitectònic, control de la qualitat en l'edificació i habitatge, protecció civil i en relació amb les noves tecnologies de la societat de la informació i del coneixement (article 49.2. 12.ª, 14.ª i 16.ª EACV), i exerceix competències en matèria de protecció del medi ambient (article 50.6 EACV), d'execució de la legislació de l'Estat en matèria laboral i el foment actiu de l'ocupació (article 51.1.1.^a EACV), així com de regulació de l'ensenyament en tota la seua extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, sense perjudici de les competències de l'Estat, conformement amb l'article 27 de la Constitució espanyola i les lleis orgàniques en aquesta matèria (article 53.1 EACV).

Així mateix correspon a la Generalitat l'organització, l'administració i la gestió de totes les institucions sanitàries públiques dins del territori de la Comunitat Valenciana (article 54.1 EACV), i, en el marc de les normes bàsiques de l'Estat, el desenvolupament legislatiu i l'execució del règim de radiodifusió i televisió i de la resta de mitjans de comunicació a la Comunitat Valenciana (article 56.1 EACV).

Per la qual cosa, en l'exercici d'aquestes competències i fent ús de les atribucions conferides, escau dotar la nostra comunitat amb un marc normatiu específic en matèria d'accessibilitat universal en tots els àmbits que estableix la llei.

La normativa valenciana s'articula amb les estatals, que compleixen el mandat dels articles 9.2, 10 i 14 de la Constitució espanyola respecte al dret a la igualtat i a la no discriminació en general, i l'article 49 en l'aplicació concreta a les persones amb discapacitat.

La legislació estatal va obtenir la necessària renovació amb la Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció internacional sobre els drets de les persones amb discapacitat, la disposició addicional segona de la qual ordena la refosa, regularització i harmonització de les lleis vigents en aquell moment. Aquest mandat es va materialitzar en l'actual Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, que aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, l'article 23 de la qual preveu l'obligació que el Govern d'Espanya regule les condicions bàsiques d'accessibilitat, sense perjudici de les competències autonòmiques i locals.

D'altra banda, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, el mandat de la convenció i el canvi de concepció global i de terminologia es va dur a terme en l'àmplia reforma propiciada per la Llei 9/2018, de 24 d'abril, de la Generalitat, de modificació de la Llei 11/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre l'estatut de les persones amb discapacitat. Així mateix, convé ressaltar que en el nostre àmbit, i d'acord amb la disposició addicional única d'aquesta llei, es disposa que les referències que en aquesta llei, en els textos normatius i en les disposicions generals de la Generalitat s'efectuen a «persones amb discapacitat» s'entenen realitzades de manera indistinta a «persones amb discapacitat o diversitat funcional».

Doncs bé, la Generalitat, fent ús de les seues atribucions, disposa aquesta llei amb la missió d'aprovar la normativa valenciana d'accessibilitat, obrint un doble espai d'actuació. D'una banda, regula regles i criteris en els diferents entorns, serveis i espais, que hauran de ser aplicades i desenvolupades des de la seua entrada en vigor. D'una altra, genera un impacte que va més enllà de si mateixa, en la mesura que l'enfocament universal porta amb si la transversalitat de totes les actuacions i polítiques públiques, incloent-hi les legislatives.

D'aquesta manera, l'accessibilitat universal constitueix no sols un principi d'actuació vinculat al disseny per a tots o l'execució de projectes i infraestructures per a la utilització i l'ús per totes les persones, sinó un canvi de paradigma a través d'una nova visió jurídica i social per a garantir el dret a la igualtat d'oportunitats, així com el dret que tenen les persones a viure de manera independent i a participar plenament en tots els aspectes de la vida, conforme proclamen els articles 10 i 13 de l'Estatut d'autonomia de la Comunitat Valenciana.

Ara és el moment que aquest procés d'eliminació de barreres, practicat des de fa dècades, puga fer un salt avant, des d'un punt de vista econòmic, jurídic i social. Des de l'econòmic, es requereix tenir consciència pressupostària, prioritzant la disposició dels recursos que permeten fer front als reptes inclosius que la societat valenciana presenta a mitjà i llarg termini. A nivell jurídic, és obligat disposar d'una norma amb projecció de futur que impose la transversalitat de les polítiques inclusives amb una major imperativitat i control del seu compliment. Socialment, incorporant un canvi de mentalitat i el component cultural per a crear consciència que les mesures d'accessibilitat són un instrument d'igualtat, inclusió i justícia social, susceptible d'afavorir totes les persones en qualsevol moment de la seua vida.

En aquest sentit, l'actualització de l'ordenament jurídic valencià requereix una llei general transversal que assumisca les obligacions derivades de la legislació bàsica estatal i del dret de la Unió Europea, per a garantir el dret a l'accessibilitat universal en qualsevol àmbit de la vida pública, social, cultural, educativa o econòmica i, específicament, l'accessibilitat espacial en les instal·lacions, edificis i serveis públics, al mateix temps que es facilita la comprensió i exercici dels drets i obligacions, tal com requereix una societat inclusiva.

IV

Aquesta llei s'articula i es complementa per a ser aplicada en els diversos àmbits, amb diverses normatives de desplegament: la normativa bàsica estatal i la normativa autonòmica reglamentària aprovada per la Generalitat, que en àmbits específics ha precedit en el temps a aquesta llei, entre la qual s'ha de ressaltar per la seua importància el Decret 65/2019, de 26 d'abril, del Consell, de regulació de l'accessibilitat en l'edificació i en els espais públics.

Així mateix, cal citar el Decret 72/2016, de 10 de juny, del Consell, pel qual es regula la targeta d'estacionament per a vehicles que transporten persones amb discapacitat que presenten mobilitat reduïda, i s'estableixen les condicions per a la concessió, i per la seua incidència en la detecció de barreres i identificació de les necessitats educatives de l'alumnat; l'Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat, igual que el que es disposa en la Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, entre altres.

D'altra banda, s'ha aprofitat aquesta llei per a modificar diversos articles de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana, i de la Llei 12/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre gossos d'assistència per a persones amb discapacitats, incorporant noves modalitats d'ensinistrament i d'assistència animal per al seu reconeixement. Per contra, no es considera que els gossos inclosos en projectes de teràpia assistida amb animals de companyia hagen de tenir els drets d'accés i requisits d'acreditació dels gossos d'assistència, per la qual cosa deixen de figurar en la definició i l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei.

En tot cas, aquesta llei es troba alineada amb la Llei 6/2022, de 31 de març, de modificació del text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, per a establir i regular l'accessibilitat cognitiva i les seues condicions d'exigència i aplicació, en tenir en compte i definir l'accessibilitat cognitiva com una dimensió de l'accessibilitat universal lligada a la fàcil comprensió i la comunicació de totes les persones per igual, adoptant les disposicions i mesures oportunes per a això.

V

Aquesta llei s'estructura en sis títols, amb un total de 104 articles, deu disposicions addicionals, set disposicions transitòries, una disposició derogatòria i quatre disposicions finals, així com un conjunt de sis annexos.

El títol I conté dos capítols en què es recullen l'objecte, els principis que informen aquesta llei, les definicions i l'àmbit d'aplicació, així com les mesures administratives que cal aplicar.

El títol II recull les competències de les administracions públiques, tant de l'administració de la Generalitat com de les entitats locals, que han de vetlar per l'aplicació i el desplegament d'aquesta llei.

El títol III conté vuit capítols que incorporen les disposicions específiques i el desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació, que s'han d'aplicar en els diferents àmbits, com són les comunicacions, les telecomunicacions i els serveis de la societat de la informació (incloent-hi els llocs web de l'administració), els espais públics urbanitzats, els espais naturals, les infraestructures i l'edificació, l'àmbit del transport, els productes i serveis a la disposició del públic, l'accessibilitat en les relacions de les administracions públiques i la ciutadania, en l'administració de justícia, en l'ocupació i l'accessibilitat en situacions de crisi o emergències.

Els títols IV i V tenen un indubtable caràcter innovador, ja que regulen els plans de promoció i garantia de l'accessibilitat universal, així com el Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal, respectivament.

Finalment, el títol VI dota de seguretat jurídica el compliment de les obligacions d'aquesta llei, amb la idea central que el fet fonamental és que el seu control administratiu afavorisca l'aplicació precisa de les seues disposicions i, en cas de vulneració, s'aplique la taula d'infraccions i sancions, en concordança amb el marc comú establert en el Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i la seua inclusió social.

Entre les disposicions addicionals destaquen les mesures de manteniment de l'accessibilitat en els diferents àmbits. La seua motivació és òbvia; tots els esforços realitzats a aplicar les mesures en matèria d'accessibilitat quedarien estèrils si no se'n fa el manteniment adequat. La norma es completa amb les adequades disposicions transitòries, així com derogatòria i finals, per a la seua promulgació i entrada en vigor.

S'acompanya amb una sèrie d'annexos amb afany d'aclarir algunes definicions més concretes dels sistemes i serveis auxiliars de comunicació, les característiques i condicions tècniques d'accessibilitat de les oficines públiques d'atenció presencial a la ciutadania, els plans de formació per a l'atenció a les persones amb diversitat funcional, els símbols d'accessibilitat universal i altres símbols o distintius específics.

El text d'aquesta llei s'adequa als principis de bona regulació previstos en l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. Entre altres motivacions, es justifica per haver quedat obsoleta l'anterior regulació i la necessitat de garantir l'accessibilitat universal en tots els entorns, processos, béns i serveis, perquè les persones amb diversitat funcional puguin accedir i gaudir plenament dels seus drets. Per a això, la llei compleix el principi de proporcionalitat i conté la regulació necessària per a cobrir l'objecte d'aquesta, regulant els ajustos raonables, les mesures de control, de promoció i d'acció positiva per a garantir l'accessibilitat universal. Es troba harmonitzada i és coherent amb la resta de l'ordenament jurídic autonòmic, nacional i de la Unió Europea. Durant l'elaboració s'ha facilitat l'accés a la norma, per a garantir la informació pública i la participació social amb les principals organitzacions i entitats afectades per la regulació, en aplicació dels principis de diàleg civil i de transparència. Així mateix, en aplicació del principi d'eficiència, les mesures pressupostàries i les càrregues administratives que comporta la posada en marxa es consideren necessàries i racionals per a poder complir el seu objecte.

TÍTOL I

DISPOSICIONS GENERALS

CAPÍTOL I

Objecte, definicions i àmbit d'aplicació

Article 1

Objecte

1. Aquesta llei té per objecte garantir l'exercici efectiu dels drets en condicions d'igualtat i no discriminació, amb vista a aconseguir la vida autònoma, participativa i independent de totes les persones, de forma plenament accessible, comprensible i segura, amb independència de la seua condició física, sensorial, intel·lectual i cognitiva.

2. Amb aquesta finalitat es reconeix el dret a l'accessibilitat universal i a la inclusió social, amb les garanties necessàries per al compliment de les condicions bàsiques d'accessibilitat i el disseny per a totes les persones dels entorns, productes, béns i serveis en tots els àmbits de la vida.

3. Les persones amb discapacitat o diversitat funcional i les persones amb necessitats especials a les quals es refereix aquesta llei en l'article 3.3 poden sol·licitar els suports i ajustos necessaris quan les mesures d'accessibilitat universal i de disseny per a totes les persones no resulten possibles o siguen insuficients per a permetre desenvolupar la seua vida en igualtat de condicions.

Article 2

Principis informadors

1. Per a garantir l'accessibilitat universal i una societat inclusiva s'han de complir, de manera conjunta, els requisits d'accessibilitat que cobrisquen les condicions de mobilitat, de comunicació, de comprensió i d'utilització per totes les persones.

2. Els principis següents reflecteixen els valors en els quals s'han de basar l'aplicació i la interpretació d'aquesta llei:

- a) La dignitat inherent, l'autonomia individual, incloent-hi la llibertat de prendre les pròpies decisions, i la independència de les persones.
- b) La igualtat d'oportunitats i la no discriminació.
- c) La participació i la inclusió plenes i efectives en la societat.
- d) L'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones dels entorns, productes, béns i serveis.
- e) L'enfocament interseccional de la igualtat de gènere i la discapacitat de totes les polítiques públiques.
- f) La promoció de la vida autònoma i independent.
- g) El respecte per la diferència i l'acceptació de les persones amb diversitat funcional com a part de la diversitat i la condició humanes.
- h) El lliure desenvolupament de la personalitat i, especialment, de les xiquetes i els xiquets amb discapacitat.
- i) La transversalitat de l'accessibilitat universal en les polítiques públiques i, especialment, en matèria de diversitat funcional.
- j) El respecte a la forma de comunicació triada per cada persona amb discapacitat o diversitat funcional.

Article 3

Definicions

A l'efecte d'aquesta llei, s'entén per:

1. Accessibilitat universal: és la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com els objectes, instruments, eines i dispositius, per a ser practicables, comprensibles i utilitzables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible. Aquesta condició pressuposa l'estratègia de disseny universal o disseny per a totes les persones, i s'entén sense perjudici dels ajustos raonables que hagen d'adoptar-se. Està integrada per diversos tipus d'accessibilitat: física, sensorial, a la comunicació i cognitiva.

S'entén per accessibilitat cognitiva la característica dels entorns, processos, activitats, béns, productes, serveis, objectes o instruments, eines i dispositius que permeten la fàcil comprensió i la comunicació.

2. Persones amb discapacitat o diversitat funcional: aquelles que per la seua diversitat física, mental, intel·lectual, cognitiva o sensorial, previsiblement de caràcter permanent, en la interacció amb diverses barreres, puguen veure limitada o impedita la seua participació plena i efectiva en la societat en igualtat de condicions amb els altres.

Es considera que, amb caràcter general, té la consideració de persona amb discapacitat aquella a qui se li haja reconegut una discapacitat, d'acord amb el que es disposa en la normativa bàsica estatal.

3. Persones amb necessitats especials: persones que per la seua edat o qualsevol altra circumstància personal tenen limitacions en la seua actuació vital, siga de manera temporal o permanent.

A aquest efecte es consideraran beneficiàries dels suports i ajustos raonables que preveu aquesta llei:

- a) Les persones majors i, especialment, les persones d'edat avançada.

- b) Les persones en situació de dependència.
- c) Les persones que tinguen alguna dificultat permanent o temporal per a desplaçar-se comunicar-se o accedir a la informació de manera autònoma.
- d) Les dones que es troben en estat de gestació.
- e) Les xiquetes i els xiquets amb problemes o trastorns generals de desenvolupament, encara que no tinguen reconeguda oficialment una discapacitat.
- f) Les persones afectades per malalties de llarga duració que presenten dificultats en l'activitat vital o puguin derivar en una discapacitat i siguen reconegudes administrativament o judicialment. S'assimilen a aquesta situació els estats previs, entesos com els processos d'evolució que puguin arribar a ocasionar alguna dificultat.
- g) Les persones que porten carros amb bebès o de xiquetes i xiquets de poca edat.
- h) Les persones que porten cadires de rodes o equips de suport a la mobilitat de persones majors o amb dificultat per a desplaçar-se.

4. Persones amb mobilitat reduïda: persones amb discapacitat o diversitat funcional que tenen limitada, permanentment o temporalment la capacitat de desplaçar-se i, per tant, d'interactuar amb l'entorn. El seu reconeixement es fixa a través de l'aplicació d'un barem específic en el procediment de reconeixement de la discapacitat, d'acord amb el que es disposa en la normativa bàsica estatal.

5. Ajust raonable: les modificacions i adaptacions necessàries i adequades a les necessitats específiques de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials que no imposen una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requereixen en un cas particular de manera eficaç i pràctica, per a facilitar l'accessibilitat i la participació i per a garantir el gaudi o exercici de tots els drets, en igualtat de condicions amb les altres persones.

6. Barreres: impediments, traves o obstacles de caràcter físic o d'un altre tipus que limiten o impedeixen la interacció de les persones amb l'entorn físic, el transport, els productes, els serveis, la informació i les comunicacions.

7. Comunicació: el procés pel qual s'emet, rep o intercanvia informació entre dues o més persones, de manera directa, a través del llenguatge oral, escrit, llengua de signes, el braille o la comunicació tàctil, o indirecta, mitjançant sistemes de lectura fàcil, dispositius multimèdia, veu digitalitzada (audiodescripció), visualització de textos, subtítols, símbols de senyalització o qualsevol altre sistema o servei auxiliar de comunicació definit en l'annex I.

8. Comprensió: la capacitat d'entendre la informació que es rep durant la comunicació, siga de manera presencial o a través de mitjans físics, alternatius en format escrit (lectura fàcil), electrònics, de suport visual o audiovisual, que garantisquen l'accessibilitat a persones amb diversitat intel·lectual, mental, cognitiva o amb problemes de desenvolupament.

9. Disseny per a totes les persones: l'activitat normalitzada per la qual es conceben o projecten des de l'origen qualsevol entorn, procés, bé, producte, servei, objecte, instrument, programa, dispositiu o eina tecnològica, de tal forma que puguin ser utilitzats per totes les persones, en la major extensió possible, sense necessitat d'adaptació ni disseny especialitzat. El disseny universal o disseny per a totes les persones no exclou els productes de suport per a grups particulars de persones amb diversitat funcional, quan ho necessiten.

10. Inclusió social: procés a través del qual les persones participen plenament de la societat en la qual viuen. Està en relació amb la capacitat de la societat de crear i modificar, si escau, les condicions perquè totes les persones exercisquen els seus drets en igualtat de condicions i d'oportunitats.

11. Productes de suport (abans ajudes tècniques): qualsevol mitjà, instrument, producte, tecnologia o sistema especialment fabricat o disponible en el mercat per a facilitar l'accessibilitat d'un col·lectiu de persones amb diversitat funcional, com poden ser les persones amb mobilitat reduïda o limitació sensorial, o persones majors dependents.

12. Punt d'atenció accessible: lloc de recepció i d'atenció al públic, constituït per un espai físic per a l'obtenció d'informació, accés a un recinte, realització de tràmits o punt de venda, en el cas de béns o serveis de titularitat pública o privada, que incloga taulells d'informació, taquilles o finestretes de venda al públic, etc., amb mobiliari de dimensions adequades per a l'atenció a persones amb mobilitat reduïda o en cadira de rodes, i altres condicions, d'acord amb la normativa reglamentària bàsica estatal i autonòmica, perquè la comunicació i la informació siguen accessibles a totes les persones.

13. Usabilitat: és la mesura en la qual un producte, procés, bé o servei pot ser usat per persones usuàries específiques per a aconseguir objectius concrets amb efectivitat, eficiència i satisfacció en un context d'ús especificat. Entenent que el grau d'usabilitat creix aplicat a productes, entorns i serveis públics quan permet

el seu ús, amb les condicions satisfactòries plenes, a un major nombre de les persones i amb el màxim grau d'autonomia.

14. Habitatge accessible: els habitatges que compleixen totes les exigències d'accessibilitat en l'accés i en l'espai interior, d'acord amb la normativa reglamentària bàsica estatal i autonòmica, de manera que garantisquen la seua utilització de la forma més autònoma i natural possible per totes les persones, en especial per les persones amb diversitat funcional.

Article 4

Àmbit d'aplicació

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat regulades per la normativa bàsica estatal i les disposicions específiques i mesures per a garantir la igualtat d'oportunitats, la no-discriminació i l'accessibilitat universal, les ha d'aplicar qualsevol entitat, pública o privada, o persona física o jurídica, conformement al que preveu aquesta llei, en els àmbits següents:

- a) Mitjans de comunicació, telecomunicacions i societat de la informació.
- b) Espais públics urbanitzats, espais naturals, infraestructures i edificació.
- c) Transports.
- d) Béns i serveis a la disposició del públic.
- e) Relacions amb les administracions públiques.
- f) Administració de justícia.
- g) Ocupació.

2. En l'àmbit dels elements vinculats al transport, el que preveu aquesta llei s'estableix sense perjudici del que disposen la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transport de la Comunitat Valenciana, i normativa europea aplicable.

3. La participació social de les persones i organitzacions interessades en les propostes normatives i el seguiment de les condicions d'accessibilitat en els diferents àmbits s'ha de fer amb perspectiva de gènere.

Article 5

Desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació

1. El Consell ha de regular, mitjançant decret, que desplegarà aquesta llei en cadascun dels àmbits enumerats en l'article anterior, integrant les condicions bàsiques d'accessibilitat que siguen exigibles d'acord amb la normativa bàsica estatal i aquelles disposicions i mesures específiques a aplicar en determinades àrees, entorns, serveis públics, processos, béns i serveis privats a la disposició del públic, que garantisquen la igualtat d'oportunitats a totes les persones.

2. Les mesures específiques de foment i d'acció positiva s'estableixen tenint en compte les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació, com també les característiques de les persones amb diversitat funcional determinen el tipus i el grau de discapacitat.

CAPÍTOL II

Mesures administratives

Article 6

Mesures contra la discriminació

1. Es consideren mesures contra la discriminació aquelles que tenen com a finalitat prevenir o corregir que una persona amb diversitat funcional o amb necessitats especials siga tractada directament o indirectament d'una manera menys favorable que una altra que no ho siga, en una situació anàloga o comparable.

2. S'entenen com a mesures contra la discriminació per a garantir la igualtat:

- a) Les que exigeixen l'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones.
- b) Les que exigeixen l'obligació de realitzar ajustos raonables, quan es requereix en un cas particular, per a aconseguir la màxima accessibilitat per a totes les persones.

c) Aquelles mesures que prohibeixen i s'oposen a les accions o situacions de fets degradants perquè les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials puguin accedir a un determinat espai, edificació, mitjà de transport, bé o servei d'ús públic o a la disposició del públic, i d'assetjament per a impedir o restringir el seu dret de denúncia i a l'exercici ple dels seus drets.

Article 7

Mesures de foment

1. L'administració de la Generalitat i els ens locals han de destinar en cada exercici partides que tenen com a finalitat la realització de programes i actuacions de promoció de l'accessibilitat i ajudes per a millores i ajustos raonables per a garantir l'accessibilitat universal en els diferents àmbits.
2. Poden ser persones beneficiàries d'aquestes mesures de foment i ajudes les persones físiques o jurídiques, d'acord amb el que s'establisca reglamentàriament en les bases d'ajudes de concessió directa o en les convocatòries públiques.
3. En el cas de programes específics destinats a finançar actuacions dels ens locals, tenen prioritat en la concessió de les ajudes aquelles actuacions contingudes en els plans municipals d'accessibilitat universal o que desenvolupen les directrius dels plans sectorials autonòmics.

Article 8

Mesures d'acció positiva

1. Es consideren mesures d'acció positiva aquells suports i incentius de caràcter específic destinats a evitar o compensar els desavantatges socials i accelerar o aconseguir la igualtat de fet de les persones amb diversitat funcional i la seua participació plena en els àmbits de la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, atesos els diferents tipus i graus de discapacitat.
2. Les mesures d'acció positiva a favor de les persones amb diversitat funcional poden consistir en:
 - a) Suports complementaris per a garantir l'accessibilitat universal, amb l'eliminació i la supressió de barreres de tota classe que l'impedeixen o dificulten en diferents entorns, com també facilitar la comunicació interactiva, la mobilitat i la seua autonomia personal en els diferents àmbits. Aquests suports poden consistir en prestacions professionals, econòmiques o tecnològiques, com ara ajudes tècniques, assistència personal, sistemes i serveis auxiliars per a la comunicació que es recullen en l'annex I.
 - b) Establiment de contingents o reserves a favor de les persones amb diversitat funcional, per a contrarestar una situació de fet o tendència que es considera discriminatòria.
 - c) Estímul econòmic o subvencions perquè les persones físiques i jurídiques promoguen l'accessibilitat universal en un determinat àmbit.
3. Les administracions públiques de la Comunitat Valenciana han de facilitar, en l'àmbit de les seues competències, a les persones amb diversitat funcional, a les persones professionals, als agents socials i a altres persones físiques o jurídiques, com ara empreses, cooperatives, promotors d'activitats econòmiques i comunitats de propietaris i propietàries, quan ho requerisquen, l'assessorament i la informació referents a l'àmbit de l'accessibilitat i l'adequació dels mitjans de suport a les necessitats específiques.
4. Així mateix, han d'adoptar les mesures de formació necessàries perquè les persones gestores i tècniques que hi presten servei tinguen els coneixements adequats en matèria d'accessibilitat.

Article 9

Mesures de control administratiu previ

1. La concessió de llicències i autoritzacions i, si escau, les comunicacions i les declaracions responsables de les persones interessades en execució d'obres i realització d'activitats se subjecta als preceptes d'aquesta llei i a la seua normativa de desplegament quant al compliment dels paràmetres d'accessibilitat.
2. La verificació del compliment de les condicions d'accessibilitat l'ha d'efectuar personal tècnic en el mateix procediment en què es tramita la sol·licitud o la documentació preceptiva per l'òrgan competent, que ha de resoldre o denegar, previs els tràmits administratius oportuns, la concessió de llicències, autoritzacions o altres actes d'anàloga naturalesa.

3. Els instruments bàsics del control administratiu previ que han d'exigir el compliment de les normes d'accessibilitat són els següents:

- a) Els organismes de certificació administrativa en matèria de qualitat de l'edificació (Ocaqe) i, si escau, les oficines tècniques i de supervisió de projectes de l'administració de la Generalitat i dels ens locals, que han de comprovar la correcció, l'adequació i la integritat de la documentació tècnica: projectes bàsics i projectes d'execució d'obres i infraestructures o qualsevol altre instrument o documentació tècnica, d'acord amb la normativa aplicable.
- b) Les llicències i les autoritzacions que atorguen les administracions públiques o altres actes d'anàloga naturalesa, d'acord amb la normativa aplicable.
- c) Els plecs de condicions tècniques dels contractes administratius, que han de contenir les clàusules específiques necessàries per al compliment de les normes d'accessibilitat, d'acord amb el que disposa aquesta llei.
- d) Les memòries d'accessibilitat per a la implantació d'infraestructures en el territori, d'acord amb el que disposa aquesta llei.

4. En el cas d'activitats sotmeses al règim de comunicació prèvia o declaració responsable, els documents que subscriuen les persones interessades han d'incloure l'acreditació o la declaració responsable del compliment de les condicions establides per la normativa d'accessibilitat aplicable, sense perjudici del que estableix l'article següent.

Article 10

Control administratiu posterior

1. Les administracions públiques competents per a efectuar actuacions de control administratiu posterior poden comprovar el compliment de la normativa d'accessibilitat, d'ofici i, en tot cas, quan hi ha una denúncia d'absència o incorrecció de l'actuació sotmesa a control administratiu previ de les activitats i les actuacions sotmeses al règim de comunicació prèvia o declaració responsable.

2. Correspon als ajuntaments i els òrgans que tenen atribuïda dins de la Generalitat la competència en la matèria de què es tracte, en col·laboració amb la resta d'administracions públiques i òrgans implicats, dur a terme les corresponents actuacions d'inspecció, control i sanció, que assegurin les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació que s'estableixen en aquesta llei.

Article 11

Mesures en matèria de contractació pública

1. El sector públic de la Comunitat Valenciana ha de vetlar perquè els serveis que s'hagen externalitzat complisquen les condicions d'accessibilitat universal. En les licitacions de serveis de gestió o serveis a la disposició del públic, els plecs de prescripcions tècniques han d'establir, com a condició essencial, el compliment de les condicions d'accessibilitat de l'equipament i el seu manteniment durant el termini de vigència del contracte.

2. Igualment, en les licitacions de serveis de gestió o serveis a la disposició del públic es poden incorporar criteris de valoració, com ara millora en les condicions d'accessibilitat i adquisició d'equipaments, productes i serveis tecnològics d'informació i de comunicació accessibles per a totes les persones, amb l'obligació en cas que l'empresa contractista de lliurament i posada en funcionament en el primer any de servei.

3. Igualment, en els contractes de subministrament d'equipament, adquisició de productes tecnològics d'informació i comunicació o altres productes o béns, aquests plecs han de recollir les condicions que garantisquen l'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones.

Article 12

Coordinació administrativa i promoció de l'accessibilitat universal inclusiva

1. La conselleria competent en matèria de serveis socials, dins de les seues competències, ha de desenvolupar accions i programes integrats de promoció de l'accessibilitat universal i inclusió social dirigits a la població en general, d'acord amb els principis que regeixen aquesta llei.

2. Així mateix, a fi desenvolupar les competències pròpies i de coordinació administrativa, s'ha de crear una oficina de coordinació i promoció de l'accessibilitat universal, dins d'aquesta conselleria, amb les funcions següents:

- a) Desenvolupar, difondre i fomentar la cultura de l'accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i inclusió social, que ajuden a la creació d'espais i ciutats amigables i entorns comunitaris plenament accessibles.
- b) Elaborar propostes per al desenvolupament autonòmic de polítiques públiques i programes de foment de l'accessibilitat universal.
- c) Sol·licitar informació a les diferents administracions públiques i departaments del Consell amb la finalitat d'actuar com a òrgan de coordinació, quan calga.
- d) Rebre i estudiar els suggeriments, les queixes i les reclamacions a conseqüència de l'aplicació o falta d'aplicació de la normativa d'accessibilitat.
- e) Donar suport administratiu i tècnic al Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal, regulat en els articles 85 i 86 d'aquesta llei, per al compliment de les seues funcions.

3. Totes les persones gestores i tècniques que prestén aquest servei es consideren personal d'atenció directa.

4. S'han d'impulsar accions de foment, amb l'adequada convocatòria, concurrència i difusió pública de premis d'accessibilitat per a contribuir a la sensibilització social, potenciar l'accessibilitat universal i inclusiva a la Comunitat Valenciana i reconèixer les millors iniciatives i accions que es duguen a terme en diversos àmbits.

Article 13

Símbols d'accessibilitat

1. Els edificis d'ús públic, entorns naturals, equipaments comunitaris, mitjans de transport, instal·lacions, béns i serveis, que garantisquen l'accessibilitat universal en les seues diferents àrees o serveis mitjançant l'oportú sistema d'acreditació, han d'incorporar el símbol internacional d'accessibilitat (SIA) en l'edificació o lloc visible per a la seua difusió i informació del públic, d'acord amb el que estableixen reglamentàriament les normes de desplegament.

2. Així mateix, poden incorporar el nou símbol d'accessibilitat universal (SAU), proposat per les Nacions Unides, especialment en aquelles actuacions i espais que acrediten les mesures d'accessibilitat universal i inclusió social previstes en aquesta llei.

En cas que un entorn o procés siga accessible especialment per a determinades persones amb diversitat funcional, s'ha de senyalitzar, igualment, per a quin tipus de discapacitat és accessible amb el símbol corresponent.

3. Reglamentàriament s'ha d'establir la simbologia a utilitzar en cada cas, conforme a la simbologia normalitzada que consta en els annexos d'aquesta llei.

TÍTOL II

COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Article 14

Competències de l'administració de la Generalitat

1. Correspon al Consell, en l'àmbit de les seues competències:

a) Desenvolupar aquesta llei, com també la normativa sectorial i transversal relacionada amb la matèria, per a garantir l'accessibilitat universal i els drets de totes les persones, especialment les persones amb diversitat funcional.

b) Establir les mesures necessàries de coordinació per al compliment d'aquesta llei, quan superen l'ordre competencial d'un departament del Consell o siga necessària una actuació integral i coordinada per a garantir l'accessibilitat universal.

En aquest cas, el Consell pot delegar en la persona titular de la conselleria competent en matèria de serveis socials la coordinació o el seguiment d'actuacions o mesures concretes.

2. Correspon a les conselleries, com a departaments del Consell, en l'àmbit de les respectives competències i àrea funcional:

- a) Vetllar per l'aplicació d'aquesta llei en col·laboració amb la resta d'administracions públiques i òrgans implicats, com també dur a terme les corresponents actuacions de control i inspecció.
- b) Desenvolupar, a nivell reglamentari, els paràmetres d'accessibilitat quan siga necessària una major concreció o així s'habilite per decret del Consell que regule les condicions d'accessibilitat en cadascun dels àmbits d'aplicació.
- c) Elaborar i executar plans autonòmics d'actuació sectorial que contemplen mesures específiques o accions integrals per a garantir l'accessibilitat universal en infraestructures, centres o serveis, incloent-hi l'accessibilitat en la informació, la comunicació i la senyalització, per a garantir els drets de les persones amb diversitat funcional.
- d) Establir i executar mesures de foment i mesures d'acció positiva en matèria d'accessibilitat, en l'àmbit de les seues competències i àrea funcional.
- e) L'obertura d'expedients sancionadors i la imposició de sancions, de conformitat amb el que estableix aquesta llei.

3. Els departaments del Consell poden, així mateix, establir en el seu àmbit un sistema específic de distintius de qualitat i d'accessibilitat, amb diferents nivells, segons la incorporació de noves tecnologies, mesures d'accessibilitat en les comunicacions i/o d'acreditació conjunta de les condicions d'accessibilitat a les instal·lacions o processos amb la qualitat del servei.

Article 15

Competències de les entitats locals

1. Correspon als municipis, en l'àmbit de les seues competències:

- a) Vetllar per l'aplicació d'aquesta llei, en col·laboració amb l'administració de la Generalitat i amb la resta dels òrgans implicats, com també dur a terme les corresponents actuacions de control i supervisió del compliment de la normativa d'accessibilitat en les seues autoritzacions, llicències i infraestructures de promoció pública i iniciativa municipal.
- b) Elaborar i executar plans municipals d'accessibilitat universal que contemplen accions integrals i mesures específiques per a garantir l'accessibilitat universal en infraestructures, tots els espais públics urbanitzats, edificis, establiments, espais naturals, platges urbanes, centres, béns o serveis, incloent-hi l'accessibilitat en la informació, la comunicació i la senyalització, per a garantir els drets de totes les persones.
- c) Establir i executar mesures de foment i mesures d'acció positiva en matèria d'accessibilitat, en l'àmbit de les seues competències i àmbit territorial municipal.
- d) Concedir les targetes d'estacionament per a persones amb diversitat funcional que presenten mobilitat reduïda residents al seu municipi, previ l'oportú expedient administratiu i la seua inscripció en el Registre autonòmic de targetes d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda, per al seu control.
- e) L'obertura d'expedients sancionadors i imposició de sancions, de conformitat amb el que estableix aquesta llei.

2. Correspon a les diputacions provincials assegurar la prestació integral i adequada dels serveis de competència municipal, garantint el compliment de les normes d'accessibilitat universal en els béns i els serveis a la disposició del públic o de les persones usuàries, prestant assistència jurídica i cooperació tècnica i econòmica especialment als municipis de menys de 5.000 habitants o que tinguen menor capacitat econòmica i de gestió per a elaborar plans municipals d'accessibilitat universal.

TÍTOL III

DISPOSICIONS ESPECÍFIQUES D'ACCESSIBILITAT EN DIFERENTS ÀMBITS

CAPÍTOL I

Accessibilitat en les comunicacions, les telecomunicacions i els serveis de societat de la informació

Secció 1.ª

Accessibilitat en les comunicacions

Article 16

Informació i comunicació accessibles

1. Per a garantir l'accessibilitat universal dels serveis públics, les administracions públiques competents, en l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei, han de promoure l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació que faciliten la relació amb les persones amb les mesures i els mitjans de suport següents:

- a) Disposar de tota la informació, si pot ser, en diversos formats: text escrit (amb tipus de lletra llegible), en format de lectura fàcil, sistema braille, àudio, llengua de signes, comunicació tàctil, atenció telefònica o presencial en les dues llengües oficials.
- b) Integració dels serveis d'atenció en oficines d'atenció al públic, amb dispositius adaptats a la comunicació oral i videointerpretació de llengua de signes, i web pública o seu electrònica, amb dispositius accessibles per a sistemes de comunicació alternativa.
- c) El recurs a serveis d'interpret de llengua de signes en serveis públics i oficines d'atenció al públic s'ha de prestar de manera presencial quan no és possible per algun motiu mitjançant el servei de videointerpretació.

2. Els actes i els esdeveniments socials, les activitats culturals, com ara conferències, teatre, cinema, museus i visites guiades a espais i béns d'interès cultural, i les activitats recreatives que es desenvolupen a través d'actes i d'espectacles públics, com ara concerts, actuacions musicals i altres, han de procurar complir les condicions d'accessibilitat en la comunicació perquè les persones amb diversitat funcional i persones amb diferents capacitats en gaudisquen, les comprenquen i hi participen en les dues llengües oficials.

Article 17

Accessibilitat en els elements d'informació i senyalització

1. Els espais d'ús públic i els serveis públics han de disposar dels elements d'informació i senyalització a l'interior i a l'exterior que permeten a totes les persones percebre i comprendre la informació de manera autònoma.
2. Les administracions públiques han de desenvolupar accions i mesures de foment de l'accessibilitat cognitiva en espais públics, inclosa la lectura fàcil en textos i procediments.
3. Els estudis de seguretat i els plans d'emergències dels espais i dels serveis han d'incloure els procediments d'avís i els mitjans de suport a les persones amb diversitat funcional i les persones majors, implementant els sistemes necessaris perquè les alarmes de seguretat i emergència siguin visuals a més de sonores, amb possibilitat de notificació directa a les persones usuàries.

Article 18

Mesures per a garantir la comunicació en esdeveniments de difusió pública

1. Quan l'administració de la Generalitat promou determinats actes o esdeveniments que tenen un contingut institucional i presta la seua assistència, dona suport tècnicament o econòmicament a la realització de determinats esdeveniments socials o culturals (conferències, jornades, congressos, simposis o actes anàlegs) que són d'interès rellevant o en els quals es preveu la seua retransmissió o difusió pública a través de mitjans audiovisuals o de comunicació social, s'ha de garantir l'accessibilitat en la comunicació i la comprensió dels missatges per les persones amb diversitat funcional específica mitjançant mitjans d'audiodescripció, subtitulació i llengua de signes.
2. Igualment, s'ha de garantir la disponibilitat de dispositius d'inducció magnètica o un altre mitjà de suport a la comunicació oral per a les persones participants i el públic conformat per persones sordes o amb discapacitat auditiva que ho requereixen.

Article 19

Esdeveniments accessibles

1. Els òrgans competents de la Generalitat i de les entitats locals han de facilitar l'organització d'esdeveniments accessibles per a totes les persones en tots els actes de caràcter públic, dins de la seua competència organitzativa o d'actuacions de foment, que se celebren en l'àmbit de la vida social, cultural, lúdica o festiva.
2. A aquest efecte, es considera que un esdeveniment és accessible quan disposa de les mesures i els mitjans adaptats següents, en la mesura que es puga, per a facilitar l'accessibilitat espacial i cognitiva, com també la comunicació, l'accés a la informació i la comprensió per totes les persones que assistisquen com a espectadores o que participen activament en l'esdeveniment, a través dels sistemes següents:
 - a) Bucle magnètic per al seguiment oral, intèrpret de llengua de signes i altres tecnologies que permeten l'accessibilitat de les persones sordes.

- b) Transcripció automàtica de text en pantalla.
- c) Programa o textos en lectura fàcil, en braille i altres tecnologies que permeten l'accessibilitat de les persones cegues.
- d) Reserva de places o espais adaptats amb itineraris accessibles per a persones amb mobilitat reduïda.
- e) Elements de mobiliari, estrades i escenari accessibles per a les persones amb diversitat funcional participants.

Article 20

Campanyes de publicitat institucional d'interès públic

1. Les campanyes de publicitat institucional en els diferents mitjans de comunicació social i suports audiovisuals en els quals aquestes es difonen han de ser accessibles a totes les persones amb diversitat funcional, garantint especialment la utilització de la llengua de signes per a persones sordes o amb discapacitat auditiva, conformement a la Llei 27/2007, de 23 d'octubre, per la qual es reconeixen les llengües de signes espanyoles i es regulen els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues.
2. Les campanyes de publicitat i sensibilització de l'accessibilitat universal han de ser, així mateix, proactives, incorporar-hi la perspectiva global i específica de les persones amb diversitat funcional en la comunitat i garantir la igualtat de gènere.

Secció 2.^a

Accessibilitat en les telecomunicacions i els serveis de societat de la informació

Article 21

Condicions d'accessibilitat en la comunicació en productes i serveis relacionats amb la societat de la informació i llocs web públics

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i la utilització de les tecnologies, els productes i els serveis relacionats amb les telecomunicacions, la societat de la informació i en els mitjans de comunicació social s'han d'exigir, d'acord amb aquesta llei i les seues normes de desplegament, en els termes i els paràmetres d'accessibilitat establits reglamentàriament per la normativa bàsica estatal.
2. Les condicions d'accessibilitat són exigibles de manera específica en els mitjans, productes i serveis següents:
 - a) Condicions d'accés i servei relacionats amb les comunicacions electròniques i les telecomunicacions.
 - b) Mesures per a garantir la llengua de signes, la subtitulació i altres tecnologies de suport a la comunicació i la informació en suport audiovisual i esdeveniments de difusió pública.
 - c) Webs públiques de la Generalitat i del seu sector públic autonòmic, com també de les entitats locals i del seu sector públic local.
 - d) Webs de titularitat privada d'empreses concessionàries de serveis essencials, que presten el seu servei a les persones usuàries, per concessió, llicència o títol de dret públic atorgat per l'administració de la Generalitat o de les entitats locals, quan s'utilitze aquest mitjà com a lloc web d'informació general i com a seu electrònica, per a realitzar gestions, tràmits, recepció de queixes i reclamacions de les persones usuàries.
 - e) Aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic.
 - f) Condicions de servei i continguts dels mitjans de comunicació i, especialment, la televisió, de titularitat pública o privada, de cobertura autonòmica o local, per qualsevol mitjà, inclosa la televisió digital terrestre.

Article 22

Requisits d'accessibilitat i usabilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils

1. Els llocs web i les aplicacions per a dispositius mòbils de l'administració de la Generalitat i de les entitats locals han de complir els requisits que estableix la normativa bàsica estatal, de manera que els seus continguts han de ser perceptibles, operables, comprensibles i interpretats de manera fiable per una gran varietat d'agents o persones usuàries, incloses les persones amb diversitat funcional i persones majors.
2. Les exigències i els requisits imposats a les pàgines web de l'administració de la Generalitat i de les entitats locals són aplicables, així mateix, a les pàgines operatives de serveis públics prestats per entitats i empreses a través d'una concessió pública o alguna altra via contractual amb l'administració corresponent.

3. A fi de realitzar ajustos raonables en els llocs web, aplicacions mòbils i les seues actualitzacions, sense que supose una càrrega desproporcionada, cal tenir sempre en compte el possible benefici o perjudici per a la ciutadania, en particular per a les persones amb diversitat funcional i persones majors, i la freqüència i la duració de l'ús del lloc web o aplicació, segons prescriu la norma bàsica estatal.

4. En compliment d'aquesta normativa, s'ha de designar la Unitat Responsable d'Accessibilitat per a tot l'àmbit autonòmic de la Comunitat Valenciana, amb les següents funcions que estableix el Reial decret 1.112/2018, de 7 de setembre, sobre accessibilitat dels llocs web i aplicacions per a dispositius mòbils del sector públic, per a garantir el compliment dels requisits d'accessibilitat i usabilitat:

- a) Coordinar i vetlar pel funcionament efectiu dels mecanismes de comunicació.
- b) Atendre i donar resposta a les reclamacions.
- c) Revisar les avaluacions per a acollir-se a l'excepció esmentada en l'apartat 3 d'aquest article.
- d) Coordinar les revisions periòdiques d'accessibilitat.
- e) Coordinar i fomentar les activitats de promoció, conscienciació i formació en matèria d'accessibilitat en aquest àmbit.
- f) Realitzar els informes preceptius.
- g) Actuar com a punt de contacte amb l'observatori d'accessibilitat estatal.

Article 23

Programació del servei públic de radiodifusió i televisió autonòmica

1. L'entitat Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació ha de realitzar els estudis integrals sobre l'accessibilitat dels seus continguts, des de la perspectiva de la no-discriminació i accessibilitat universal; implementar les subtitulacions, les hores d'audiodescripció i l'ús de la llengua de signes, i establir una carta de serveis per a persones amb diversitat funcional en la seua programació general i en l'oferta setmanal o mensual de programació de ràdio i de televisió.

2. La senyalització dels seus programes amb llengua de signes, àudio, descripció i subtitulació s'ha de realitzar conformement als símbols, les normes i els criteris tècnics que s'utilitzen en el sector audiovisual.

CAPÍTOL II

Accessibilitat en espais públics urbanitzats, espais naturals, infraestructures i edificació

Secció 1.^a

Accessibilitat en espais públics urbanitzats

Article 24

Espais públics urbanitzats

1. Els espais públics urbanitzats comprenen les dotacions que configuren els itineraris per als vianants, les àrees d'estada, com ara parcs urbans i espais lliures públics, com també els seus elements, tant en les zones urbanitzades, com de nou desenvolupament o expansió urbana.

2. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i la utilització dels espais públics urbanitzats són exigibles, d'acord amb la llei, en els termes i els paràmetres d'accessibilitat i disseny establits reglamentàriament per a les diferents àrees, espais i elements d'urbanització per la normativa bàsica estatal.

3. Així mateix, són de compliment obligatori els paràmetres fixats reglamentàriament per la normativa autonòmica en els espais públics urbanitzats, tant de nou desenvolupament com existents sobre:

- a) Els itineraris per als vianants accessibles.
 - b) Els elements d'urbanització.
 - c) Els encreuaments entre itineraris per als vianants i itineraris vehiculars.
 - d) La urbanització de fronts de parcel·la.
 - e) Les àrees d'estada, parcs, jardins i sectors de joc.
 - f) El mobiliari urbà.
 - g) Els elements vinculats al transport.
 - h) Les obres i les intervencions en la via pública.
 - i) La senyalització i la comunicació sensorial.
-

4. Aquests paràmetres s'estenen a tot el nucli urbà, tenint en compte la mobilitat, la dispersió dels espais públics en zones amb ús residencial d'habitatge i en zones d'altres usos, com també l'estratègia de ciutat o població i objectius específics dels plans municipals d'accessibilitat.

5. Les platges urbanes i la zona adjacent urbanitzada tenen un tractament específic i han de complir les condicions establides en la normativa bàsica estatal i les normes complementàries d'àmbit autonòmic.

Article 25

Garanties de l'accessibilitat als espais públics urbanitzats

1. La planificació dels espais públics urbanitzats d'ús públic s'ha d'efectuar de manera que siguin accessibles, en els termes i les condicions bàsics d'accessibilitat.

2. Les condicions dels espais públics urbanitzats d'ús públic existents, si escau, són objecte de revisió per a assegurar l'accessibilitat universal. Per a això, les intervencions, a iniciativa pública, que es realitzen en aquests espais han de garantir els ajustos raonables, conforme a la norma reglamentària autonòmica.

Article 26

Elements d'urbanització i mobiliari urbà

1. Els elements d'urbanització i el mobiliari urbà que s'instal·len en el sistema viari i als espais d'ús públic han de complir les condicions generals d'accessibilitat establides reglamentàriament i respectar en la ubicació l'espai lliure d'obstacles de manera que els itineraris siguin accessibles.

2. Reglamentàriament s'ha de determinar el nombre o proporció d'unitats accessibles als espais públics urbanitzats i les àrees d'ús per als vianants i les seues característiques amb criteris de disseny, d'acord amb normes europees i internacionals de qualitat, seguretat, accessibilitat, medi ambient i perspectiva de gènere.

Article 27

Configuració de platges urbanes accessibles

1. Les platges urbanes s'inclouen en l'àmbit d'aplicació dels plans d'accessibilitat municipals. Han de tenir en la seua configuració elements i recursos humans un caràcter inclusiu.

2. Als municipis que disposen de diverses platges urbanes, almenys un dels trams de platges urbanes ha de disposar d'un punt accessible per a totes les persones durant la temporada de bany.

3. S'ha d'ampliar el nombre de punts accessibles als trams urbans de platges en funció de les característiques físiques i la freqüència d'ús, comptant amb les ajudes públiques i les mesures de gestió que puga establir un pla autonòmic de foment de platges accessibles.

Article 28

Condicions per a l'accés i la utilització de trams urbans de platges urbanes accessibles i la seua acreditació administrativa

1. Les platges urbanes accessibles han de disposar de les infraestructures i dels serveis adequats a persones amb diversitat funcional en un punt accessible que s'ha de situar en zones que compten amb serveis d'informació, vigilància i salvament.

2. Entre els requisits que han de complir, d'acord amb les condicions bàsiques d'accessibilitat i els paràmetres que estableix la normativa autonòmica, estan els elements següents:

- a) Passeig urbanitzat, amb places d'aparcament reservat i itinerari accessible, adjacent a la zona de platja.
- b) Passarel·la accessible des d'aquest passeig fins al litoral i la zona d'aigua.
- c) Senyalització i punt accessible dotat, almenys, amb una zona d'ombra, dutxes i lavabos accessibles.
- d) Material tècnic i de suport per a facilitar el bany, com ara cadires i croses amfibies i cadires de rodes per a dutxa.

En cas que existisquen parades de transport públic en l'entorn, han de ser accessibles i estar comunicades amb l'accés a la zona de platja.

3. A més, per a l'acreditació administrativa, cal disposar de:

- a) Recursos humans suficients i personal format que garantisca el servei i el manteniment durant l'època estival.
- b) Una programació mínima de la prestació de serveis a la zona de platja que garantisca la igualtat d'oportunitats i les condicions de seguretat del bany.

Article 29

Cabines d'higiene en espais públics

1. Les cabines d'higiene pública en espais públics d'ús per als vianants, parcs i zones d'esplai han de ser accessibles per a tota la ciutadania, conformement als criteris de disseny i les especificacions tècniques fixades reglamentàriament. A més, han d'incorporar una cabina per a canvi de bolquers, en condicions i amb dimensions mínimes perquè puguin accedir-hi i interactuar dues persones.
2. Els ajuntaments han de determinar l'establiment i la ubicació d'aquestes cabines en aquells punts del nucli urbà de gran afluència de persones, han de mantenir-les en condicions d'higiene i de seguretat adequades i regular les condicions per a utilitzar-les.
3. Si per a funcionar requereixen sistemes d'obertura automatitzada, caixers o terminals de pagament o altres elements automàtics, aquests elements han d'incorporar criteris de disseny universal per a garantir-ne l'ús per totes les persones.

Secció 2.^a

Accessibilitat en espais naturals

Article 30

Espais públics naturals

1. Els espais públics naturals comprenen els espais que integren la infraestructura verda, que es troben en situació bàsica de sòl rural, conforme a la legislació autonòmica, o d'espai natural protegit, d'acord amb la legislació específica, que vertebrin els espais de major valor ambiental i paisatgístic. Quan aquests espais compten amb infraestructura per a l'accés de visitants, aquesta ha de ser accessible conforme estableixen reglamentàriament les normes de desplegament.
2. Als espais naturals on es desenvolupen activitats destinades a l'ús públic, s'han de preveure itineraris i serveis accessibles, de manera que es combine el respecte al medi ambient amb el dret de totes les persones a gaudir de la naturalesa, complint les condicions bàsiques d'accessibilitat establides reglamentàriament per l'Estat i desenvolupades mitjançant normativa autonòmica.
3. La regulació autonòmica ha d'establir les condicions generals i específiques d'accés a l'espai natural, especialment de:
 - a) Els itineraris accessibles dins de l'espai natural.
 - b) Les àrees d'estada, com ara miradors, observatoris d'animals, àrees recreatives, platges o piscines naturals o àrees de pesca i zones d'acampada accessibles.
 - c) Els elements d'urbanització i els aparcaments.
 - d) Els elements del mobiliari integrat amb l'entorn natural.
 - e) Els elements vinculats al transport.
 - f) La senyalització i la comunicació sensorial.

Article 31

Mesures per a garantir la difusió, el desenvolupament territorial sostenible i l'accessibilitat universal dels espais públics naturals

1. Els òrgans competents de la Generalitat i de les entitats locals han d'impulsar les iniciatives i les mesures adequades per a difondre i donar a conèixer a totes les persones els paisatges, els recursos naturals, la riquesa ecològica i la biodiversitat del seu territori, en el marc del desenvolupament territorial sostenible, conjugant el dret a la mobilitat i d'accés als espais naturals amb el respecte a l'entorn físic i les mesures per a conservar la naturalesa.

2. Per a mostrar la diversitat i la riquesa dels espais naturals i dels seus ecosistemes i garantir l'accessibilitat universal a totes les persones, cal disposar de recorreguts accessibles i infraestructures adaptades i panells informatius amb lectura fàcil i pictogrames per a ajudar a comprendre'ls de manera senzilla.

Article 32

Plans d'accessibilitat d'espais naturals protegits

1. Els espais naturals protegits han de contenir itineraris i àrees d'ús públic accessible per a l'accés i el gaudi de la naturalesa per totes les persones.
2. Els instruments de planificació i gestió d'aquests espais han de disposar d'un pla d'accessibilitat aprovat per l'òrgan competent, basat en una anàlisi tècnica de les condicions naturals i un estudi de viabilitat previs a la seua implantació. En la tramitació han de sol·licitar l'informe sobre la compatibilitat de les actuacions que es projecten amb els plans d'acció territorial.
3. El pla d'accessibilitat s'ha d'incardinar en el pla director o instrument de planificació i gestió de l'espai natural i recollir els elements i els ajustos raonables per a garantir l'accés de totes les persones a l'entorn natural, amb la major autonomia i el major grau de naturalitat i integració de les mesures a adoptar per a la preservació dels espais naturals.
4. Reglamentàriament s'han de regular els diferents elements sobre els quals ha d'operar el pla d'accessibilitat d'espais naturals per a mostrar la riquesa dels ecosistemes, en cada cas, i la conservació de l'hàbitat natural, inclosos els centres d'interpretació de la naturalesa o de recepció de visitants i els observatoris d'animals i miradors, conforme als paràmetres d'accessibilitat.

Article 33

Plans d'accessibilitat de paratges i espais naturals d'interès local

1. Les entitats locals poden desenvolupar plans especials d'accessibilitat de paratges i espais naturals d'interès local, que garantisquen rutes i itineraris accessibles, amb àrees recreatives, elements interpretatius de la biodiversitat i elements adequats de senyalització i d'informació adaptats a les persones amb diversitat funcional. Aquests plans poden tenir caràcter singular o estar integrades les seues mesures en els plans municipals d'accessibilitat universal.
2. Amb caràcter previ a la implantació d'aquests plans d'accessibilitat, s'ha de comptar amb un termini d'informació pública, audiència i participació de les organitzacions representatives de persones amb diversitat funcional i altres organitzacions representatives d'interessos socials, perquè les accions recullen les seues necessitats específiques.

Secció 3.^a

Accessibilitat en infraestructures

Article 34

Infraestructures

1. El sistema general d'equipaments i infraestructures supramunicipal qualificat d'interès general i els equipaments, les dotacions i les infraestructures municipals previstos en els instruments urbanístics, requerisquen o no l'autorització autonòmica prèvia per a la seua implantació, han de preveure i complir les condicions bàsiques d'accessibilitat perquè totes les persones amb diversitat funcional puguin utilitzar-los.
2. Així mateix, han de complir la normativa bàsica estatal i autonòmica els edificis d'ús diferent al residencial habitatge, amb les condicions específiques relatives a l'accessibilitat en l'edificació regulades en les seccions 2.ª a 9.ª del títol III, capítol IV, d'aquesta llei.

Article 35

Memòries d'accessibilitat per a la implantació d'infraestructures en el territori

1. Els projectes sobre les infraestructures d'interès general de transport, com ara carreteres i les seues àrees de serveis, ferrocarrils i serveis metropolitans, estacions d'autobusos, bescanviadors de transport, ports i aeroports promoguts per l'administració de la Generalitat, han d'incorporar una memòria d'accessibilitat que determine les solucions tècniques necessàries per a garantir l'accessibilitat universal i no discriminació

a les persones amb diversitat funcional, i que mostre el compliment de la normativa vigent en matèria d'accessibilitat.

2. Aquesta obligació s'estén a tota actuació de reforma de les infraestructures existents, llevat que a la vista de les característiques del projecte de reforma, aquest no incidisca en l'accessibilitat, i en aquest cas no és necessària aquesta memòria, circumstància que s'ha d'acreditar mitjançant certificat de l'oficina tècnica de supervisió de projectes de l'administració de la Generalitat, amb caràcter previ a la contractació de les obres d'execució o concessió d'aquestes infraestructures.

3. Són infraestructures de pública concurrència, a l'efecte d'aquesta llei, les infraestructures de transport previstes en l'article 60 de la Llei 6/2011, d'1 d'abril, de la Generalitat, de mobilitat de la Comunitat Valenciana, les ciutats administratives i de la justícia, els hospitals, les instal·lacions esportives singulars, els centres, serveis i programes de la xarxa de serveis socials destinats a les persones esmentades en l'article 3.3 d'aquesta llei, les universitats, els parcs industrials, els recintes firals, com també els parcs i els centres comercials que requerisquen autorització comercial autonòmica i infraestructures anàlogues en les quals haja de garantir l'accessibilitat integral.

Secció 4.^a

Accessibilitat en edificis d'ús residencial i habitatge

Article 36

Condicions bàsiques d'accessibilitat en edificis d'ús residencial

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en edificis d'ús residencial habitatge són exigibles, d'acord amb el que es preveu en la llei, en els termes i paràmetres d'accessibilitat i de disseny establits reglamentàriament per a les diferents àrees, espais i elements d'urbanització per la normativa bàsica estatal i normativa reglamentària de desenvolupament d'àmbit autonòmic.

2. En el cas d'intervenció en edificis i espais públics existents, la norma reglamentària autonòmica ha de determinar el concepte d'ajust raonable a través d'unes toleràncies admissibles i d'uns límits als criteris de flexibilitat en uns certs elements constructius i espacials per a possibilitar la màxima adequació a les condicions bàsiques d'accessibilitat universal.

Article 37

Accessibilitat en les edificacions de nova construcció

1. Les edificacions de nova construcció d'ús residencial habitatge, tant de titularitat pública com privada, han de ser accessibles i disposar d'itineraris accessibles que comuniquen els diferents espais entre plantes i a l'interior de l'habitatge amb l'exterior i l'entrada de l'edifici, en les condicions d'accessibilitat i de seguretat de dotació d'elements accessibles establides reglamentàriament.

2. Les edificacions de nova construcció d'ús diferent al residencial d'habitatge han de ser accessibles i disposar d'itineraris que permeten la connexió de la via pública amb l'interior de l'edifici i amb les dependències d'ús comunitari, com ara aparcaments, jardins o zones verdes pròpies de l'edifici, si escau, com també les condicions d'accessibilitat i de seguretat establides reglamentàriament.

Per a la dotació i la regulació d'elements accessibles de l'edificació de nova construcció d'ús diferent al residencial d'habitatge, es poden establir, mitjançant l'adequat desenvolupament a través d'una norma reglamentària autonòmica, condicions més exigents que les establides en el Codi tècnic d'edificació, que permeten garantir l'accessibilitat universal en determinats elements i zones d'ús.

3. Els conjunts residencials formats per diversos habitatges unifamiliars d'una mateixa promoció han de complir les condicions d'accessibilitat en totes les seues zones comunes exteriors i interiors.

4. Igualment, els complexos formats per un conjunt d'edificis connectats entre si amb ús diferent al d'habitatge han de ser accessibles i disposar d'itineraris que permeten la connexió d'un itinerari per als vianants entre els edificis, en les condicions d'accessibilitat establides reglamentàriament.

Article 38*Accessibilitat en les edificacions existents*

1. En les edificacions existents que siguin objecte d'actuacions de rehabilitació integral, d'ampliació, de reforma o que siguin objecte de canvi d'ús o d'activitat de locals comercials, s'han de realitzar les obres necessàries per a la seua adequació a les condicions d'accessibilitat que es determinen reglamentàriament per a cada supòsit, en funció de l'ús, la superfície i la intervenció que es necessite.
2. En edificis de propietat horitzontal d'ús habitatge o residencial, cal amb caràcter obligatori que el propietari únic de l'edifici o la junta de propietaris i propietàries duga a terme les obres i les actuacions necessàries per al manteniment de les instal·lacions i les zones comunes d'acord amb els requisits bàsics d'accessibilitat i, així mateix, les obres i les actuacions que siguin requerides a instàncies de les persones propietàries d'un habitatge per a garantir els ajustos raonables, en els termes que disposa la Llei de propietat horitzontal.

Article 39*Reserva d'habitatges per a persones amb diversitat funcional i condicions d'accessibilitat*

1. Amb l'objectiu de garantir l'accés a l'habitatge a les persones amb diversitat funcional, s'ha de programar un mínim d'un set per cent d'habitatges amb les característiques constructives i de disseny adequades que garantisquen l'accés i les adaptacions necessàries per al desenvolupament còmode i segur en el seu espai interior, en les programacions anuals d'habitatges protegits de promoció pública. Aquest percentatge es fixa en el quatre per cent per als habitatges protegits de promoció privada.
2. Les persones amb diversitat funcional han de disposar de la informació adequada, necessària, actualitzada i accessible tant de l'oferta disponible d'habitatges reservats com dels procediments de les administracions públiques per a la seua reserva, adquisició o lloguer, d'acord amb el que s'establisca reglamentàriament.

Per a garantir la reserva d'habitatges als fins que li són propis, aquesta reserva s'ha d'establir i mantenir almenys durant sis mesos des de la seua oferta pública, a través dels mitjans oportuns de publicitat.

Article 40*Compliment de normativa tècnica d'edificació*

1. Les normes tècniques sobre edificació aprovades per l'Estat inclouen les previsions relatives a les condicions mínimes que han de reunir els edificis de qualsevol classe, inclosos els establiments, per a garantir l'accessibilitat de les persones amb diversitat funcional, sense perjudici del que es disposa en la normativa autonòmica de desenvolupament o legislació sectorial.
2. Totes aquestes normes han de ser complides en la fase de redacció dels projectes bàsics, d'execució i projectes parcials d'edificació, i es denegaran els visats oficials corresponents de col·legis professionals o d'oficines de supervisió de les administracions públiques competents a aquells que no complisquen les normes.
3. Així mateix, els ajuntaments competents per raó de la matèria estan obligats a denegar les sol·licituds de llicències d'obres i d'autorització d'activitats qualificades que no s'ajusten a la normativa vigent.
4. L'atorgament de llicències d'obres i d'autorització d'activitats qualificades, com també l'aprovació de projectes d'obres públiques i d'urbanització en contra de la normativa sobre accessibilitat universal, amb infracció greu i manifesta dels preceptes d'aquesta llei i el seu desenvolupament reglamentari, són considerats actuacions nul·les de ple dret, d'acord amb el que disposa l'article 47.1.g de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Article 41*Ajustos raonables i toleràncies admissibles en edificacions existents*

1. En edificacions existents amb anterioritat al 4 de desembre de 2017 que siguin susceptibles d'ajustos raonables, aquests s'han de realitzar a través de mesures i solucions arquitectòniques viables per a facilitar i garantir l'accessibilitat universal de manera eficaç, segura i pràctica, sense que suposen una càrrega desproporcionada.

2. Per a determinar si una càrrega és o no proporcionada, s'han de tenir en compte els costos de la mesura, els efectes discriminatoris que la seua no adopció podria representar, l'estructura i les característiques de les persones o les entitats que hagen de posar-la en pràctica i la possibilitat que tinguem aquelles d'obtenir finançament oficial o qualsevol altra ajuda.

3. Quan l'actuació necessària per a aconseguir l'accessibilitat universal en un edifici existent supose un cost econòmic desproporcionat, s'ha d'estudiar i, si escau, portar a la pràctica, una intervenció alternativa tal que, fins i tot sense complir estrictament algun dels paràmetres que defineixen l'accessibilitat universal, s'aconsegueixca una accessibilitat raonable tenint en compte les condicions de seguretat de l'edifici.

4. En les intervencions i les adequacions d'edificis existents, la regulació autonòmica ha de determinar les toleràncies admissibles o els criteris de flexibilitat que permeten l'accessibilitat en aquests en condicions de seguretat i de manera autònoma per les persones amb diversitat funcional.

Article 42

Edificacions de valor historicoartístic

En cas de no poder complir totes les condicions o els criteris d'accessibilitat que estableix la legislació vigent, en les edificacions declarades béns d'interès cultural o béns catalogats inclosos en els catàlegs municipals o en els plans especials de protecció per raó del seu valor historicoartístic particular, s'han d'adoptar les solucions alternatives que permeten aconseguir les millors condicions d'accessibilitat possibles, sense incomplir la normativa específica reguladora d'aquests béns.

Article 43

Comitè Tècnic d'Accessibilitat

1. En el si de la conselleria competent en matèria d'arquitectura i qualitat, sense perjudici de la possibilitat d'instituir un organisme de major entitat, s'ha de crear un comitè tècnic d'accessibilitat amb representants de diferents sectors socials i professionals per a la proposició de millores normatives en aquest àmbit, la prestació de funcions consultives i d'assessorament tècnic, dirigit a responsables institucionals i professionals, i, en particular, l'estudi de casos d'ajust raonable de major rellevància o complexitat.

2. En la composició i el funcionament d'aquest s'ha de garantir el compliment del principi de composició equilibrada i paritària de tots dos sexes.

CAPÍTOL III

Accessibilitat en el transport

Secció 1.^a

Disposicions generals

Article 44

Àmbit d'aplicació i mitjans de transport

Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació de les persones amb diversitat funcional per a l'accés i la utilització dels mitjans de transport són exigibles en tota classe de mitjans de transport, material mòbil, sistemes auxiliars i infraestructures associats a aquests, d'acord amb la reglamentació europea, normativa bàsica estatal i legislació autonòmica.

Secció 2.^a

Vehicles de transport i servei públic

Article 45

Accessibilitat en el transport públic

1. Les administracions públiques han de garantir que el sistema de transport públic de persones viatgeres reunisca les condicions bàsiques d'accessibilitat que permeten a totes les persones fer ús d'aquest en igualtat d'oportunitats i no discriminació, tenint en compte especialment les necessitats de les persones amb diversitat funcional, les persones majors o altres persones amb necessitats especials.

2. Els sistemes de transport han de garantir l'accessibilitat en les edificacions, les infraestructures i els espais interiors d'ús públic que formen part d'aquests, com també l'accessibilitat en els mitjans de transport i el material mòbil i els sistemes d'informació i de comunicació amb les persones usuàries, tot això d'acord amb la normativa vigent.

3. Els proveïdors del servei del transport han de formar el personal vinculat al transport, inclosos conductors i conductores i persones d'atenció al públic, en el tracte adequat i en la utilització dels mitjans de suport per a les persones amb diversitat funcional, majors o amb necessitats especials.

Article 46

Taxis adaptats per a persones amb diversitat funcional

1. En totes les àrees de prestació conjunta per a la prestació del servei de taxi existents a la Comunitat Valenciana, com també en tots els municipis que no formen part d'aquestes àrees, almenys un cinc per cent, o fracció, de les llicències de taxi han de ser de vehicles adaptats. Correspon a l'administració competent el compliment de la previsió esmentada. Els titulars de les llicències han de sol·licitar voluntàriament que el seu taxi siga adaptat. En el cas que no s'aconseguisca el percentatge esmentat, l'òrgan competent ha d'exigir per a això a les últimes llicències que es concedisquen que el seu taxi siga adaptat.

2. Així mateix, en el termini que s'establisca reglamentàriament, les diputacions provincials han de fomentar o posar en marxa serveis especials de transport per a persones amb discapacitat amb mobilitat reduïda o diversitat funcional específica que habiten en municipis rurals. Aquest servei s'ha de prestar, bé per gestió directa, indirecta o bé subvenció, a través de furgonetes, microbusos o taxis adaptats a les necessitats especials de les persones que, a causa de la seua discapacitat, no poden utilitzar els transports col·lectius ordinaris.

Secció 3.^a

Vehicles d'ús privat

Article 47

Targeta d'estacionament i places reservades

1. La targeta d'estacionament per a persones amb discapacitat que presenten mobilitat reduïda és un document públic que acredita el dret i permet al seu titular estacionar el vehicle de titularitat privada que el transporta en places d'aparcament reservades, que li permeten fer-ho en el lloc més pròxim possible a aquell al qual es desplaça, i altres drets previstos en la normativa específica.

Aquestes targetes són expedides pels ajuntaments i han de ser comunicades per les autoritats municipals al Registre autonòmic de targetes d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda de la Comunitat Valenciana, per al seu control.

2. Les places d'aparcament reservades són espais d'aparcament destinats exclusivament a l'ús de les persones titulars d'aquesta targeta, per la qual cosa l'incompliment d'aquesta condició és objecte de sanció per les autoritats municipals.

3. Aquestes places han de comptar amb les característiques, la senyalització amb el símbol d'accessibilitat universal (SIA) i les dimensions adequades establides reglamentàriament, havent de situar-se de manera preferent la zona d'aproximació i transferència posterior al costat de passos per als vianants per a garantir les condicions de desplaçament amb l'adequada seguretat des de la calçada a la vorera.

4. Tots els municipis han de disposar un mínim d'una plaça d'aparcament reservada per al seu ús per persones titulars de la targeta d'estacionament per cada quaranta places o fracció en el seu nucli urbà i la mateixa proporció al més a prop possible dels principals centres d'activitat d'aquests.

Article 48

Condicions d'ús de la targeta i mesures de control

1. La targeta d'estacionament és personal i intransferible, i no és vàlida la reproducció per la persona usuària, per la qual cosa, en cas de deterioració, ha de dirigir-se sempre a l'ajuntament que la va expedir.

2. La targeta només es pot utilitzar quan la persona titular conduísca o siga traslladada en un vehicle.

3. L'ús de la targeta d'estacionament està condicionat al manteniment dels requisits que van ser exigits a la persona titular per al seu atorgament.

4. Per a evitar el frau o l'ús indegut d'aquestes, s'han d'establir mesures de control adequades d'acord amb les condicions establides, les obligacions i els deures de la persona titular de la targeta d'estacionament.

També són objecte de control i sanció les persones que sense ser titulars facen un ús indegut de la targeta.

5. L'incompliment d'aquestes obligacions pot donar lloc a la retirada temporal o definitiva de la targeta d'estacionament, sense perjudici de les sancions establides en aquesta llei.

CAPÍTOL IV

Accessibilitat en béns, productes i serveis a la disposició del públic

Secció 1.^a

Disposicions generals

Article 49

Condicions bàsiques d'accessibilitat en béns i serveis a la disposició del públic

1. Totes les persones físiques o jurídiques que, en el sector públic o en el privat, subministren béns o serveis disponibles per al públic estan obligades, en les seues activitats i en les transaccions consegüents, al compliment del principi d'igualtat d'oportunitats de les persones amb diversitat funcional i no discriminació.

2. El que es preveu en l'apartat anterior no afecta la llibertat de contractació, de manera que són admissibles les diferències de tracte en l'accés a béns i serveis quan estiguen justificades per un propòsit legítim i els mitjans per a aconseguir-lo siguen adequats, proporcionats i necessaris, d'acord amb la llei.

3. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització dels béns i els serveis a la disposició del públic per les persones amb diversitat funcional són exigibles en els terminis i els termes establits per la llei o en la normativa corresponent.

4. Es consideren com a serveis a la disposició del públic rellevants per a garantir les condicions d'accessibilitat, siga quina siga la seua titularitat o sistema prestació pública o privada, els serveis següents:

- a) Centres i serveis sanitaris, sociosanitaris i d'atenció al pacient o la pacient.
- b) Centres i serveis educatius i d'ensenyament universitari.
- c) Centres i serveis socials que afecten persones amb diversitat funcional, persones majors i altres grups socials vulnerables.
- d) Centres i serveis culturals (museus, biblioteques, conservatoris de música i altres), centres de convencions, serveis de promoció lingüística o d'interès cultural, de difusió i exposició del patrimoni cultural.
- e) Equipaments i instal·lacions esportives.
- f) Establiments comercials de venda o subministrament de béns i instal·lacions finals.
- g) Serveis turístics: d'allotjament i de restauració.
- h) Instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics en teatres, cinemes i activitats recreatives i d'oci.

5. Aquests centres i establiments han de complir, a més, les normes generals i les condicions d'accessibilitat establides per a edificis d'altres usos diferents al residencial en la normativa vigent.

6. En el cas d'oficines d'informació ciutadana i oficines d'informació i de reclamacions de grans empreses, la informació presencial o telemàtica s'ha d'implementar amb sistemes de comunicació alternativa o augmentativa, per a l'atenció a persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.

Article 50

Accessibilitat en els productes

Les administracions públiques han de garantir l'accessibilitat en els productes d'ús general de consum i en els serveis a la disposició del públic, d'acord amb les condicions d'accessibilitat i els criteris de disseny universal que siguen establits reglamentàriament per l'Estat o per la normativa de la Unió Europea.

Article 51*Accessibilitat en els serveis a la disposició del públic*

1. Totes les persones físiques o jurídiques que, en el sector públic o privat, presten serveis disponibles per al públic estan obligades, en les seues activitats i en les transaccions consegüents, a complir el principi d'igualtat d'oportunitats de les persones amb diversitat funcional.
2. En qualsevol cas, l'exercici del dret d'admissió no pot utilitzar-se per a impedir, restringir o condicionar l'accés de cap persona per motiu de diversitat funcional.
3. Igualment, el dret d'admissió d'animals tampoc pot impedir l'accés a l'establiment, transport o servei a la disposició del públic de qualsevol persona amb diversitat funcional acompanyada d'un gos d'assistència acreditat, per constituir un mitjà de suport i prolongació de la seua persona.
4. En tot cas, s'han de proveir els suports necessaris, com també mesures d'acció positiva, perquè aquestes persones puguin exercir, efectivament, el seu dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats, i desenvolupar la seua vida d'acord amb la seua pròpia voluntat, desitjos i preferències.

*Secció 2.ª**Centres i serveis sanitaris***Article 52***Centres sanitaris d'atenció primària i especialitzada*

1. La conselleria competent en matèria de sanitat ha de garantir l'accés en igualtat de condicions i el dret de les persones amb diversitat funcional a una assistència sanitària accessible i de qualitat, tant en els serveis i els centres d'atenció primària com d'atenció especialitzada, inclosa l'atenció hospitalària.
2. Tots els hospitals i els centres sanitaris públics i privats han de disposar d'itineraris accessibles, tant a habitacions com a consultes, zones comunes i espais reservats a sales d'espera, triatge, urgències, controls d'infermeria i realització de proves diagnòstiques, comptant amb elements plenament accessibles, com ara punts d'atenció i informació i senyalització, ascensors i serveis higiènics accessibles, en un nombre que reglamentàriament es determine.
- S'ha de disposar de productes de suport necessaris per a facilitar les transferències de les persones amb discapacitat o diversitat funcional i del mobiliari clínic accessible que possibilita i facilita les exploracions, incloses les necessitats específiques de les dones amb discapacitats.
3. Per a garantir la universalitat i l'accessibilitat plena, de conformitat amb la legislació vigent, s'ha de promoure la realització d'ajustos raonables que siguin necessaris, amb la finalitat que qualsevol pacient o persona usuària puga desplaçar-se, comunicar-se en les dues llengües i usar els serveis sanitaris en condicions d'igualtat d'oportunitats i no discriminació. Així mateix, s'ha de promoure la telemedicina i la consulta en línia accessibles.
4. Especialment, s'ha de garantir a les persones amb diversitat funcional o en situació de dependència que puguin estar acompanyades per personal de suport, com pot ser cuidador o cuidadora, assistent personal, persona medidora per a garantir la comunicació i la presa de decisions, com també intèrpret de llengua de signes en cas de persones sordes.
5. La conselleria amb competències en matèria de sanitat ha d'adoptar les mesures oportunes per a eliminar qualsevol tipus de barrera, mitjançant l'avaluació de l'efectivitat, accessibilitat, qualitat i equitat dels serveis, com també la seua inspecció i auditories externes, per a garantir la universalitat i l'accessibilitat.
6. Als hospitals públics es pot crear la figura del comissionat o la comissionada d'accessibilitat i inclusió, per a canalitzar i traslladar la informació sobre possibles deficiències o necessitats d'adaptació en l'entorn hospitalari, rebre i tramitar les queixes de les persones usuàries i proposar a la direcció i l'administració sanitària les mesures, les recomanacions o els ajustos raonables que siguin procedents.
7. La conselleria competent en matèria de sanitat ha d'elaborar un pla anual d'actuacions i inversions en infraestructures i centres de la xarxa d'atenció primària i especialitzada, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat en tots els espais dels centres assistencials, on treballen els professionals i s'atén els pacients, incloses les mesures de modernització, implantació de tecnologies i millora de l'accessibilitat amb aplicació

dels avanços tècnics i totes les garanties de seguretat exigibles, a fi d'afavorir l'accés de la ciutadania als recursos disponibles.

Secció 3.^a

Centres i serveis educatius, formatius i d'ensenyament universitari

Article 53

Dret a l'educació i garanties per a l'accessibilitat en els serveis educatius

1. La conselleria competent en matèria d'educació ha de garantir l'accés en igualtat de condicions i el dret de les persones amb diversitat funcional a una educació pública, inclusiva i de qualitat, com també a l'aprenentatge i la formació al llarg de la vida, d'acord amb el que s'estableix en la legislació estatal i la normativa autonòmica d'aplicació.
2. Per a garantir l'accessibilitat universal en els centres educatius de la Comunitat Valenciana s'han de seguir els postulats de l'entorn educatiu europeu, tenint en compte primordialment els elements i els aspectes següents:
 - a) Espais accessibles físicament, cognitivament i sensorialment, realitzant els ajustos raonables que siguin necessaris sobre els aspectes arquitectònics o de distribució d'espais.
 - b) Transport adaptat i activitats extraescolars inclusives.
 - c) Formació específica del professorat i de la resta del personal del centre en els valors de la diversitat i la igualtat d'oportunitats, l'autonomia personal i els drets de l'alumnat vulnerable.
 - d) Recursos materials: material específic per a atendre necessitats especials i material digital accessible.
 - e) Adaptació del currículum de la metodologia i l'avaluació, les estratègies i les dinàmiques per a assegurar un sistema educatiu inclusiu en tots els nivells educatius.
3. La informació sobre el projecte educatiu i el funcionament dels centres educatius, a tots els nivells, sobre els programes i les activitats formatives, escolars o extraescolars, han de ser totalment accessibles, pel mitjà d'informació o sistema de comunicació que resulte més adequat per a l'alumnat, les seues famílies i el personal docent.
4. La conselleria competent en matèria d'educació ha d'elaborar un pla anual d'actuacions i inversions en infraestructures i centres de la xarxa educativa, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat en tots els espais dels centres educatius, on treballen les persones professionals i s'atén els alumnes o les alumnes, incloses les mesures de modernització, implantació de tecnologies i millora de l'accessibilitat amb aplicació dels avanços tècnics i totes les garanties de seguretat exigibles, a fi d'afavorir l'accés de la ciutadania als recursos disponibles.

Article 54

Mesures socioeducatives per a garantir la inclusió social de les persones amb diversitat funcional

1. Els centres de formació, innovació i recursos del professorat (Cefire) han d'incloure en seues línies estratègiques d'actuació, accions formatives per a l'actualització dels aspectes fonamentals que garantisquen la inclusió educativa i social de les persones amb diversitat funcional. La formació ha d'incloure tècniques, sistemes i materials educatius necessaris perquè el professorat pugui fomentar l'accessibilitat de l'alumnat en tots els seus aspectes, inclòs l'ús de mitjans i formats de comunicació augmentatius i alternatius apropiats.
2. S'ha d'establir un protocol d'actuació dirigit al professorat, als alumnes, a les famílies i a les persones representants legals per a la prevenció de l'assetjament escolar a persones amb diversitat funcional, portant l'oportú seguiment tant en centres d'educació ordinària com en centres d'educació especial.
3. En el Pla de transició dels centres d'educació primària i dels centres d'educació secundària obligatòria s'ha de coordinar el seguiment i l'adaptació d'aquest alumnat i s'han de desenvolupar itineraris individualitzats de formació i orientació per a alumnes d'educació secundària en la seua transició cap als cicles formatius de formació professional, d'ensenyaments artístics o esportius, com també a l'educació superior universitària i els diferents ensenyaments superiors.
4. Les persones amb diversitat funcional que, havent esgotat el temps màxim de permanència en el període de l'educació obligatòria, no continuen la seua formació dins del sistema educatiu, han de rebre orientació sobre les diferents possibilitats de formació ocupacional i, si escau, per a l'ocupació.

Per a això, s'han de desenvolupar com a línies d'actuació:

- a) Itineraris formatius amb mesures de suport específiques per les conselleries competents en matèria d'ocupació i de serveis socials.
- b) Reserva de places en centres ocupacionals per a aquelles persones amb diversitat funcional que, havent finalitzat la seua escolarització en un centre d'educació especial, presenten majors dificultats d'inserció laboral.

Article 55

Mesures i garanties addicionals en l'àmbit de l'educació universitària

1. Les universitats que imparteixen ensenyament a la Comunitat Valenciana han de parar atenció a la diversitat de necessitats educatives de l'alumnat amb diversitat funcional, establint els mitjans de suports i els ajustos raonables en les tecnologies d'informació i comunicació, com també altres recursos, inclosos els suports personals que faciliten la seua permanència en el centre universitari i opcions educatives que faciliten el seu aprenentatge en condicions d'igualtat.
2. D'acord amb el que es disposa en la normativa vigent, les persones que cursen estudis universitaris la discapacitat de les quals els dificulte greument l'adaptació al règim de convocatòries establert amb caràcter general poden sol·licitar, i les universitats han de concedir, adaptacions addicionals, d'acord amb el que disposen les seues corresponents normes de permanència en els estudis en la universitat.
3. Aquesta garantia addicional que estableix l'article 20.c del Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seua inclusió social, en tot cas, ha de tenir en compte la situació concreta de la persona que curse estudis en la universitat i l'ampliació raonable del nombre de convocatòries en la mesura que compense la seua dificultat, sense minva del nivell exigit. Així mateix, en cas de ser necessari, les proves s'han d'adaptar a les característiques de la diversitat funcional de l'alumnat.

Article 56

Mesures per a garantir la formació en matèria d'accessibilitat en els plans d'estudi

1. La conselleria competent en matèria d'universitats i d'educació ha de vetlar perquè els plans d'estudi dels diferents ensenyaments universitaris tècnics i de formació professional relacionats amb el disseny, les enginyeries, el territori, l'edificació, els transports, l'educació, la comunicació i les telecomunicacions incorporen els continguts que garanteixen l'adquisició de competències relacionades amb l'accessibilitat universal.
2. Així mateix, la conselleria competent en matèria d'educació ha de vetlar perquè els plans d'estudi dels diferents ensenyaments d'educació primària, educació secundària obligatòria i batxillerat incorporen la sensibilització i la presa de consciència sobre l'accessibilitat universal.

Article 57

Pla de garanties de l'accessibilitat en centres educatius de titularitat de la Generalitat i sostinguts amb fons públics

1. La direcció dels centres educatius de titularitat de la Generalitat i, si escau, els centres sostinguts amb fons públics poden sol·licitar, amb l'informe previ de la Inspecció d'Educació, a la Direcció Territorial d'Educació corresponent, la dotació dels recursos necessaris, humans i materials, i la realització d'obres de reforma o aquells ajustos raonables, que siguin necessaris, en funció de les necessitats individuals, per a garantir l'accessibilitat i atendre les necessitats de l'alumnat amb diversitat funcional.
2. L'organisme competent de la conselleria ha d'avaluar les necessitats específiques i els ajustos raonables en relació amb el projecte educatiu del centre, incorporant les obres de reforma necessàries per a dotació d'ascensors, productes o altres mesures de suport personalitzades que siga necessari finançar en un Pla anual de garantia i millora de l'accessibilitat en centres educatius, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat dels immobles, la plena inclusió i l'atenció personalitzada, dins del procés educatiu, que exigeix la llei.

Secció 4.^a

Centres i serveis socials

Article 58*Garanties d'accessibilitat i igualtat d'oportunitats*

1. La conselleria competent en matèria de serveis socials ha de promoure i assegurar l'accessibilitat universal en els centres, els serveis i els programes, preferentment a través de les línies d'actuació següents:

a) Garantint l'accessibilitat en la informació, en les comunicacions i en els serveis del sistema públic valencià de serveis socials, per a la prestació i el desenvolupament de les intervencions professionals que es requereixen, d'acord amb les seues necessitats específiques.

b) Establint prestacions econòmiques o professionals per a facilitar l'autonomia personal de les persones majors i les persones amb diversitat funcional que es troben en situació o no de dependència.

c) Desenvolupant i impulsant altres mesures de foment, programes i campanyes educatives, de presa de consciència i sensibilització en matèria d'accessibilitat universal dirigides a la població en general o un col·lectiu específic.

d) Així mateix s'ha de promoure la teleassistència i la consulta en línia accessible dels recursos socials disponibles.

2. En els serveis i els centres de serveis socials s'han d'establir les mesures d'accessibilitat necessàries per a garantir l'accés a la informació i la comunicació amb les persones i crear un entorn amigable i flexible, de manera que s'afavorisca l'orientació i la identificació de les diferents àrees i espais funcionals per a garantir l'accessibilitat cognitiva.

3. Per a garantir l'accessibilitat, s'ha d'exigir en tot cas la realització d'ajustos raonables, d'acord amb el que estableix la normativa vigent, que si no es duu a terme en el termini requerit, poden comportar el tancament del centre o la clausura del servei com a mesura cautelar, sense perjudici de prosseguir el procediment sancionador.

4. La conselleria competent en matèria de serveis socials ha d'elaborar un pla anual d'actuacions i inversions en infraestructures i centres de la xarxa d'atenció primària i secundària, amb l'objectiu de garantir l'accessibilitat en tots els espais dels centres, els serveis i els programes de la xarxa de serveis socials, on treballen els professionals i s'atén les persones usuàries, incloses les mesures de modernització, implantació de tecnologies i millora de l'accessibilitat amb aplicació dels avanços tècnics i totes les garanties de seguretat exigibles, a fi d'afavorir l'accés de la ciutadania als recursos disponibles.

5. S'ha d'assegurar la dotació en centres específics dels mitjans tecnològics adequats, com ara robòtica i control de l'entorn, per a facilitar la vida diària i augmentar l'autonomia i l'ús independent, tant de l'entorn immediat en cada habitació com de les instal·lacions en general.

6. Igualment, s'han d'impulsar mesures perquè les persones majors i amb diversitat funcional puguin viure en la seua llar el major temps possible, mitjançant la implementació de recursos materials (domòtica) i ajudes per al compliment de les condicions dels habitatges amb paràmetres accessibles.

Secció 5.^a

Centres i serveis culturals

Article 59*Museus*

1. Els museus integrats en el Consorci de Museus de la Generalitat han de complir les condicions d'accessibilitat corresponents a l'edificació, com també disposar de serveis informatius accessibles i d'exposició al públic de les seues col·leccions i els béns mobles sota el prisma de l'accessibilitat global per a facilitar el coneixement per totes les persones.

2. Entre els requisits que han de complir, d'acord amb les condicions bàsiques d'accessibilitat que es determinen i amb els paràmetres d'accessibilitat que estableix la normativa autonòmica, ha de comptar amb:

a) Edificació i instal·lacions amb itineraris accessibles en els termes establits reglamentàriament.

b) Places d'aparcament reservat per a persones amb mobilitat reduïda en la mateixa edificació o, si no en disposa, en una zona pròxima de titularitat pública o privada.

c) Una informació dels serveis i senyalització interior apropiada, que incloga audioguies, signoguies, text dels cartells de les obres exposades en braille, codis QR i lectura fàcil de guies i catàlegs en les dues llengües oficials.

d) Mitjans tècnics de suport apropiats (vídeos amb audiodescripció, audiovisuals subtitulats, bucle magnètic en punts d'informació i per a visites guiades, i possibilitat de visites guiades en llengües de signes), d'acord amb les característiques dels fons i les necessitats de comunicació.

3. A més, per a la seua acreditació administrativa com a museus accessibles, es requereix disposar dels elements, els recursos materials i humans suficients, amb personal format que garantisca la prestació del servei, que incloga:

a) Document d'adequació efectiva de les condicions d'accessibilitat en edificis existents, d'acord amb els criteris mínims que exigeix el Codi tècnic d'edificació (CTE).

b) Web que reculla la informació sobre els fons i les condicions d'accessibilitat existents en l'edifici i instal·lacions.

c) Personal de guia o acompanyament social per a persones cegues, amb discapacitat visual o sordcegues.

d) Disponibilitat de cadires de rodes a la disposició del públic, preferentment, per a persones majors o amb limitacions temporals.

Article 60

Biblioteques

1. Les biblioteques públiques de la Generalitat i de les entitats locals de la Comunitat Valenciana han de complir les condicions d'accessibilitat corresponents a l'edificació, com també disposar de serveis informatius i fons bibliogràfics, amb mitjans de suport audiovisuals, sota el prisma de l'accessibilitat global per a accedir a la lectura i el coneixement per totes les persones en les dues llengües oficials.

2. Entre els requisits que han de complir, d'acord amb les condicions bàsiques d'accessibilitat que es determinen i amb els paràmetres d'accessibilitat que establisca la normativa autonòmica, ha de comptar amb:

a) Edificació i instal·lacions amb itineraris accessibles en els termes establits reglamentàriament.

b) Una informació dels serveis i senyalització interior apropiada, que incloga text en braille, codis QR en llengua de signes i lectura fàcil de guies i catàlegs.

c) Col·lecció de llibres en braille, enregistrament d'àudios, dispositius i textos impresos en tipus de lletra gran, llibres i textos amb il·lustracions i de lectura fàcil, per a tota classe de persones usuàries.

d) Mitjans tècnics de suport a la lectura d'acord amb les característiques dels fons, l'entitat de la biblioteca i les necessitats especials de les persones usuàries.

e) Web que reculla la informació sobre els fons i les condicions d'accessibilitat existents en l'edifici i instal·lacions.

3. A més, per a la seua acreditació administrativa i el manteniment d'aquesta, com a biblioteques accessibles es requereix disposar dels elements, recursos materials i humans suficients, amb personal format que garantisca la prestació del servei, segons s'estableix en els apartats b, c, d i e de l'apartat anterior, i disposar, en tot cas, del document d'adequació efectiva de les condicions d'accessibilitat en edificis existents, d'acord amb els criteris mínims que estableix el CTE.

4. S'ha de fomentar la posada en marxa del servei de préstec a domicili per a facilitar l'accés a la lectura a les persones que tinguen dificultats d'accedir a les biblioteques públiques.

Article 61

Altres serveis de difusió i exposició del patrimoni cultural

1. La conselleria o conselleries competents en matèria de cultura i promoció, amb la col·laboració de les entitats locals, han de garantir l'accés en igualtat de condicions i el dret de les persones amb diversitat funcional als espais culturals, com ara sales d'exposicions, jaciments arqueològics, cases de cultura i centres d'ús polivalent en els quals es desenvolupen serveis de difusió o exposició del patrimoni cultural.

2. En el cas de realitzar esdeveniments socials o culturals, cal ajustar-se al que es disposa amb caràcter general per als esdeveniments accessibles en aquesta llei.

3. En les àrees monumentals i històriques de ciutats i poblacions, són les entitats locals mateixes les encarregades de senyalitzar els llocs i els béns del patrimoni històric i cultural de la seua titularitat, com també garantir l'accessibilitat en el seu entorn interior i exterior i, si escau, el conjunt de rutes monumentals amb senyalització i informació accessible.

Article 62*Foment de lectura fàcil i comprensible per a totes les persones*

1. A fi de complir amb la Convenció de Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat, perquè les persones amb diversitat funcional intel·lectual o cognitiva disposen d'informació accessible i puguin participar en programes de formació contínua, d'aprenentatge permanent i d'educació de persones adultes, s'ha de fomentar l'elaboració de materials i publicacions en lectura fàcil, complementats sempre que siga necessari amb materials de suport en format d'àudio i vídeos en llenguatge senzill.

2. Per a la redacció dels continguts i el text s'han de seguir les regles europees per a fer informació fàcil de llegir i comprendre (projecte Inclusion Europe) i la Norma experimental UNE 15310EX: Lectura fàcil. Pautes i recomanacions per a l'elaboració de documents o norma tècnica que la modifique o millore.

*Secció 6.ª**Equipaments i instal·lacions esportives***Article 63***Condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació en instal·lacions esportives*

1. Les instal·lacions esportives en superfície, descobertes o obertes, en pavellons tancats o mixtes, han de complir les condicions bàsiques d'accessibilitat corresponents a la tipologia d'edificació, espai urbà edificat o superfície descoberta d'ús esportiu, des d'un punt de vista individualitzat i global, per a garantir l'accés, l'ús i la pràctica esportiva en condicions de seguretat, comoditat i igualtat per totes les persones.

El seu disseny ha de garantir l'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones, de manera que siga possible la utilització de les instal·lacions per totes les persones de forma no discriminatòria, autònoma i segura, seguint les normes que establisca el Consell Superior d'Esports i la que, si escau, approve el Consell.

2. En totes les instal·lacions esportives on es desenvolupen espectacles esportius amb graderies per al públic s'ha de reservar un mínim d'una plaça accessible per a persones usuàries de cadira de rodes per cada cent o fracció de seients fixos de l'aforament màxim permès, amb un mínim de dos.

3. Per a la seua acreditació administrativa com a instal·lacions esportives accessibles es requereix, a més del compliment de les obligacions mínimes en matèria d'instal·lacions i edificis:

- a) Quant als accessos, la instal·lació de portes amb criteris d'accessibilitat i, si escau, que les mesures de seguretat i dispositius d'entrada siguen accessibles.
- b) Àrees de recepció, serveis d'atenció al públic i venda d'entrades que siguen accessibles per a totes les persones.
- c) El disseny universal i inclusiu del mobiliari i la senyalització al llarg del recorregut i circulació per les instal·lacions.
- d) Solucions adequades per a paviments, superfícies i rampes i, si escau, ús d'ascensors en instal·lacions de gran afluència, perquè tots els espais d'ús públic siguen accessibles.
- e) Vestuaris inclosius i lavabos o banys accessibles per a persones usuàries i espectadores amb diversitat funcional en el percentatge establert reglamentàriament.
- f) Condicions adequades de manteniment en els diversos elements.

Les instal·lacions esportives que acrediten les condicions d'accessibilitat establides reglamentàriament poden incloure en els seus equipaments els distintius acreditatius d'accessibilitat que figuren en l'annex VI.

4. La conselleria competent en matèria d'esport promocionarà l'accessibilitat inclusiva i la pràctica d'esports adaptats.

*Secció 7.ª**Establiments comercials***Article 64***Establiments comercials de venda o subministrament de béns*

1. Els locals d'establiments comercials de venda o subministrament de béns que tinguen l'obligació de sol·licitar una autorització o presentar una comunicació o una declaració responsable per a obtenir la llicència municipal per a l'exercici de l'activitat han de complir les condicions bàsiques d'accessibilitat per a serveis a la disposició del públic.

2. Per a aconseguir la llicència municipal han d'acreditar que compleixen les condicions i requisits que estableix el Codi tècnic d'edificació (CTE) i la normativa autonòmica d'accessibilitat.

3. Els establiments que encara no compleixen aquestes condicions d'accessibilitat han de fer les reformes necessàries amb els ajustos raonables que corresponguen, i s'han d'ajustar tant com siga possible a les condicions d'accessibilitat en edificis de nova construcció, d'acord amb els criteris mínims del CTE i la normativa autonòmica, per a garantir:

- a) Un itinerari accessible que permeta que les persones amb diversitat funcional circulen per tots els espais a la disposició del públic.
- b) El mobiliari fix de zones d'atenció al públic ha d'incloure almenys un punt d'atenció accessible, amb taulell a l'altura reglamentària.
- c) Condicions adequades d'enllumenat.
- d) Condicions adequades de senyalització de zones d'ús públic i, si n'hi ha, dels lavabos.

4. En el cas de recintes i instal·lacions firals, es poden establir condicions addicionals d'acord amb la normativa autonòmica d'aplicació. En concret, per al seu funcionament en període firal, han d'assegurar com a mitjans de suport i serveis específics, almenys, els següents:

- a) Personal de guia o acompanyament social per a persones cegues, amb discapacitat visual o sordcegues.
- b) Disponibilitat de cadires de rodes a la disposició del públic, preferentment per a persones majors o amb limitacions temporals.
- c) Disponibilitat de textos subtitulats per a persones sordes i persones amb discapacitat auditiva i mitjans de suport per a l'audiodescripció i elaboració d'audioguies.
- d) Possibilitat de tenir un servei d'intèrprets en llengua de signes.

Secció 8.^a

Serveis turístics

Article 65

Promoció de l'accessibilitat en establiments i serveis turístics d'allotjament i de restauració

1. La conselleria o organisme competent de la Generalitat en matèria de turisme promourà l'accessibilitat universal dels establiments i serveis turístics, preferentment a través de les següents línies d'actuació:

- a) Millora de l'accessibilitat de l'oferta turística combinada de serveis turístics, culturals i de la naturalesa adaptada per a persones amb diversitat funcional.
- b) Sensibilització i formació per a l'atenció a persones amb diversitat funcional.
- c) Promoció de les condicions d'accessibilitat en establiments d'allotjament i restauració a través d'ajudes tècniques i econòmiques.

2. Amb la finalitat d'integrar les mesures en una actuació coherent i sostenible en el temps, es pot establir un pla autonòmic sectorial per a promoure l'accessibilitat universal en el sector turístic que reculla les principals línies estratègiques i impulse l'accessibilitat universal en tots els establiments i serveis turístics d'allotjament i de restauració, amb l'adequada dotació pressupostària.

3. A les ciutats i municipis turístics les entitats locals poden col·laborar en la difusió dels serveis turístics accessibles per a l'orientació de turistes, viatgers i famílies que volen combinar la seua estada amb el coneixement d'aquells llocs i béns del patrimoni natural, històric i cultural, que han de garantir l'accessibilitat en el seu entorn amb senyalització i informació accessible.

Secció 9.^a

Instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics i activitats recreatives i d'oci

Article 66

Auditoris, teatres, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent

1. Els auditoris, teatres, cinemes, sales d'actes o d'ús polivalent i altres instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics i activitats recreatives i d'oci han de complir les condicions bàsiques d'accessibilitat que estableixen la normativa estatal i l'autonòmica.

2. En el cas de ser auditoris, teatres, cinemes, sales d'actes o d'ús polivalent i altres instal·lacions que encara no compleixen aquestes condicions d'accessibilitat, han de fer les reformes necessàries amb els ajustos raonables que corresponguen, i ajustar-se tant com siga possible a l'adequació efectiva de les condicions d'accessibilitat en edificis de nova construcció, d'acord amb els criteris mínims que estableixen el Codi tècnic d'edificació i la normativa autonòmica.

3. Amb l'objectiu de garantir la inclusió, l'accessibilitat universal i l'exercici dels seus drets a les persones amb diversitat funcional, s'ha de reservar un percentatge de places que no siga inferior al que s'establisca reglamentàriament, amb un mínim de dues, en instal·lacions i serveis vinculats a espectacles públics: auditoris, teatres, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent on es desenvolupen activitats culturals, recreatives i d'oci.

4. En el cas d'infraestructures culturals i d'oci, a més de complir les condicions bàsiques d'accessibilitat espacial, s'ha d'establir, si escau, una àrea reservada per a les persones amb diversitat funcional que requereixen dispositius de suport o l'ús de tecnologies adequades, mesures de protecció o seguretat.

5. La ubicació d'aquestes reserves de places, espais o àrees reservades no pot establir una segregació ni comportar un greuge comparatiu, atès que la seua finalitat és prestar el servei de manera inclusiva i equipada, amb igualtat d'oportunitats per a totes les persones.

CAPÍTOL V

Accessibilitat en les relacions de les administracions públiques i la ciutadania

Article 67

Relacions amb les administracions públiques

Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació que han de complir les oficines públiques, dispositius i serveis d'atenció a la ciutadania i els de participació en els assumptes públics, incloent-hi els relatius a la participació en la vida política i els processos electorals, són exigibles en els termes establits en la normativa bàsica estatal i en aquesta llei.

Article 68

Desenvolupament de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació en l'àmbit de les relacions amb les administracions públiques

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació s'estenen a tots els serveis específics d'atenció a la ciutadania, incloent-hi:

- a) Oficines d'atenció presencial, informació i registre.
- b) Serveis d'atenció telefònica: general, específica i d'emergència.
- c) Punt d'accés general a la seu electrònica.

2. Per a un millor servei, es facilitarà formació específica al personal d'atenció directa en matèria de tracte a persones amb diversitat funcional i amb dificultats de relació amb l'administració, incloent-hi mitjans de suport i sistemes i serveis auxiliars de comunicació.

3. Les accions formatives del personal de l'administració de la Generalitat corresponen a la conselleria competent en matèria de funció pública, a través de l'organisme autònom Escola Valenciana d'Administració Pública, que s'encarregarà de desenvolupar o encomanar els oportuns plans de formació d'acord amb el que disposa l'annex III.

4. En l'àmbit de les relacions de la ciutadania amb l'administració de les entitats locals, les accions que garantisquen les condicions d'accessibilitat i formació específica del personal s'han de desenvolupar d'acord amb la seua planificació pròpia, amb la possibilitat de signar convenis de col·laboració i mesures de finançament per part de les diputacions provincials per a la posada al dia dels seus recursos humans i materials en municipis de menys de cinc mil habitants.

Article 69

Accessibilitat dels serveis d'atenció a la ciutadania

1. Els serveis d'atenció a la ciutadania es consideren accessibles quan, per les seues condicions i disseny, tant en la prestació com en el sistema d'informació i d'atenció al públic, es presten en condicions de qualitat i igualtat per a totes les persones.

2. Per a això, les instal·lacions o el mitjà a través del qual es presta el servei han de reunir els elements següents:

- a) L'edificació i l'entorn o espai interior han de ser amigables i accessibles per a accedir-hi.
- b) La comunicació i senyalització exterior i interior han de ser adequades i accessibles.
- c) Els mitjans d'informació, accés i servei de telecomunicació han de ser accessibles, i s'ha de cuidar que puguin ser específics o amb adaptacions, a fi de no caure en la bretxa digital.
- d) Els processos administratius i la seua documentació han de comptar amb formularis accessibles, comprensibles i llegibles.
- e) Si és necessari, la disposició de protocols d'intervenció i mesures que assegurin l'atenció personalitzada.

3. En tot cas, les oficines d'informació, punts d'atenció i serveis telefònics d'atenció a la ciutadania de titularitat de la Generalitat han de complir les condicions d'accessibilitat que s'estableixen en l'annex II.

Article 70

Accessibilitat en processos electorals

Les entitats locals revisaran, amb l'antelació suficient, l'accessibilitat espacial dels accessos i l'interior dels locals que posen a la disposició de l'administració electoral a fi que les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials puguin exercir el dret de sufragi d'una manera lliure i garantir les condicions bàsiques de l'accessibilitat dels col·legis electorals.

CAPÍTOL VI

Accessibilitat en l'administració de justícia

Article 71

Accessibilitat als edificis i serveis de l'administració de justícia

1. L'administració de la Generalitat, a través de la conselleria competent en matèria de justícia, en l'àmbit de les seues competències, fomentarà l'accessibilitat universal i el disseny per a totes les persones en aquest àmbit.

2. Així mateix, s'adoptaran, en col·laboració i coordinació amb el Ministeri de Justícia i el Consell General del Poder Judicial, les mesures necessàries per a garantir l'accessibilitat espacial de les oficines i els serveis de l'administració de justícia que permeten la plena accessibilitat i comprensió de qualsevol persona en les seues relacions amb aquesta administració, d'acord amb el marc normatiu aplicable, i la implementació dels criteris d'accessibilitat universal en directoris, senyalització i avisos d'emergència, lectura fàcil i ajudes tècniques per a la comunicació.

CAPÍTOL VII

Accessibilitat en l'ocupació

Article 72

Condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'ocupació

1. En l'àmbit de l'ocupació, les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació a les quals es refereix aquest capítol són aplicables amb caràcter supletori respecte del preveu la legislació laboral.

2. Els entorns laborals i centres de treball, tant d'ocupació ordinària com d'ocupació protegida, han de tenir les condicions perquè les persones treballadores, independentment de les seues capacitats o diversitat funcional, puguin desenvolupar les seues activitats laborals en condicions d'igualtat d'oportunitats i de seguretat amb la resta del personal, amb l'exigència de les mesures d'ajust i els ajustos raonables del lloc de treball que siguin necessaris.

Article 73

Obligació de realitzar ajustos raonables dels llocs de treball

1. Les empreses i entitats ocupadores estan obligades a adoptar les mesures preventives i de protecció adequades per a l'adaptació del lloc de treball i l'accessibilitat en l'empresa en funció de les necessitats de cada situació concreta, amb la finalitat de permetre a les persones amb diversitat funcional accedir a

l'ocupació, exercir el seu treball, progressar professionalment i accedir a la formació, llevat que aquestes mesures suposen una càrrega excessiva o desproporcionada per a l'empresa.

2. Per a determinar si una càrrega és excessiva o desproporcionada s'ha de tenir en compte si és paliada en grau suficient mitjançant les mesures, incloent-hi els costos financers i d'una altra mena que impliquen aquestes mesures, les ajudes o subvencions públiques per a l'adaptació, així com la grandària i el volum de negocis total de l'organització o empresa.

3. Es consideren ajustos raonables del lloc de treball les següents accions per desenvolupar als llocs, entorns i centres de treball a càrrec de l'empresa per a garantir les condicions bàsiques d'accessibilitat en matèria d'ocupació:

a) Adaptar les dependències utilitzades pel personal treballador de manera que les persones amb diversitat funcional puguin accedir-hi i utilitzar-les en condicions d'igualtat a la resta.

b) Adquirir o modificar mobiliari, equips, aplicacions informàtiques, útils o eines per a adaptar el lloc de treball, en condicions de seguretat, comoditat, utilització i usabilitat, perquè les persones amb diversitat funcional porten a terme les seues tasques.

c) Adquirir i implementar solucions tecnològiques per a la comunicació, formació i informació en el lloc de treball.

4. Per a l'anàlisi d'accessibilitat es pot utilitzar la norma UNE 170.001-1/2007: Accessibilitat universal. Criteris DALCO per a facilitar l'accessibilitat a l'entorn, o norma tècnica que la modifiqui o millori.

5. Les mesures previstes en aquest article són aplicables igualment a l'ocupació pública i les administracions públiques ocupadores, que poden desenvolupar la regulació pròpia i les mesures adequades per a l'adaptació de llocs de treball i les mesures de formació i d'ocupació necessàries.

Article 74

Procediment

1. La persona treballadora amb diversitat funcional comunicarà a l'empresa la necessitat d'adaptar el lloc de treball, si escau, perquè l'empresa aprecie, valore i planifiqui les intervencions que hi calguen.

2. La denegació i no realització d'ajustos raonables en aquesta matèria es considera conducta discriminatòria, llevat que s'acredite adequadament l'existència d'una càrrega desproporcionada o indeguda per a la realització de les modificacions i adaptacions necessàries de l'entorn físic, cognitiu i de comunicació.

3. Quan l'ajust proposat resulte impossible o inviable per a garantir la integritat física de la persona treballadora s'ha d'oferir a la persona amb diversitat funcional un lloc de treball alternatiu per a garantir l'ocupació.

Article 75

Mesures de foment

Correspon a la conselleria o organisme competent en matèria d'ocupació de la Generalitat establir línies de subvenció i ajudes econòmiques a les empreses i entitats que desenvolupen activitats econòmiques, així com el control del compliment de:

a) Les subvencions per a l'adaptació de llocs de treball, l'eliminació de barreres o la dotació de mitjans de protecció personal a persones amb diversitat funcional.

b) Les ajudes o els estímuls econòmics per a la contractació de persones amb capacitat intel·lectual límit.

c) Les ajudes especials destinades a facilitar el transport dels seus treballadors i treballadores als centres especials d'ocupació.

CAPÍTOL VIII

Accessibilitat en situacions de crisi o emergències

Article 76

Accessibilitat en plans d'emergència i de protecció civil

Els plans d'emergència i de protecció civil han de garantir que els sistemes d'alerta per als casos de catàstrofe, crisi o emergència estiguen dissenyats sota els paràmetres d'accessibilitat universal que determina la normativa específica estatal i autonòmica, especialment pel que fa a l'accés a la informació i a la comunicació, de manera que permeten atendre les situacions de vulnerabilitat prèvies, oferisquen a les persones amb

diversitat funcional la protecció adequada i la ràpida actuació dels serveis d'intervenció, i la deguda resposta en totes les fases de l'emergència.

TÍTOL IV

PLANS DE PROMOCIÓ I GARANTIA DE L'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 77

Contingut, objectius i àmbits d'actuació

1. L'administració de la Generalitat i els ens locals, en el marc de les seues respectives competències, elaboraran plans d'accessibilitat que analitzen i prevegen les actuacions necessàries perquè els espais públics urbanitzats, els espais naturals, els edificis, els mitjans de transport, els productes, els serveis i la comunicació que siguen de la seua competència i siguen susceptibles d'ajustos raonables, amb l'objectiu d'aconseguir les condicions d'accessibilitat establides en aquesta llei i la normativa que la desplegue, garantisquen els drets de les persones amb diversitat funcional.
2. Els plans d'accessibilitat poden ser sectorials o d'atenció integral de les necessitats de les persones amb diversitat funcional i han de contenir, com a mínim, els elements següents:
 - a) Indicació dels objectius específics i àmbit d'actuació.
 - b) Anàlisi o estudi diagnòstic de les condicions existents.
 - c) Determinació de les actuacions necessàries per a fer accessibles els entorns, espais, béns o serveis a la disposició del públic dins de l'àmbit d'actuació.
 - d) Establiment de criteris de prioritat que permeten que les actuacions s'executen en un termini coherent i, si escau, en diferents períodes o fases.
 - e) Establiment d'una prospecció i avaluació econòmica amb la previsió, si escau, de mesures de cofinançament de les actuacions.
 - f) Mesures de control, seguiment, manteniment i actualització necessàries per a garantir la sostenibilitat i el manteniment de les condicions d'accessibilitat.
 - g) Durada del pla i termini per a la revisió o actualització.
3. Aquests plans han de contenir les determinacions oportunes que resulten indispensables per a assegurar l'accessibilitat, i han de complir, en tot cas, les determinacions bàsiques tant de la legislació d'avaluació ambiental com de la normativa de prevenció i control integrats de la contaminació o una altra normativa sectorial aplicable.
4. D'acord amb els principis de diàleg civil i de participació, per a l'elaboració i aprovació d'aquests s'ha de fomentar i garantir la participació ciutadana. Així mateix, s'hi ha d'incloure la perspectiva de gènere.
5. Amb caràcter previ a la seua aprovació, ha de quedar acreditat el compliment del que es disposa en els apartats 3 i 4 d'aquest article mitjançant els informes específics oportuns.

Article 78

Publicitat dels plans

1. L'administració de la Generalitat i els ens locals faran públics els seus plans d'accessibilitat universal en els seus llocs web i per qualsevol altre mitjà que permeta accedir a aquests a les persones interessades, així com a les organitzacions que agrupen i representen les persones amb diversitat funcional.
2. Les administracions locals informaran la Presidència de la Generalitat i els departaments competents del Consell per raó de la matèria sobre l'elaboració i aprovació dels plans d'accessibilitat municipal i les corresponents revisions o actualitzacions, així com sobre les dades que els siguen requerides, per a fer el seguiment de l'execució d'aquests.
3. Les conselleries o departaments del Consell que elaboren, desenvolupen i aproven plans sectorials d'accessibilitat autonòmics comptaran amb la participació de les entitats locals, directament o a través de l'òrgan que estableix el títol V d'aquesta llei.

Article 79*Supressió de barreres existents i plans sectorials*

L'administració de la Generalitat i les entitats locals de la Comunitat Valenciana establiran anualment, a través dels pressupostos de cada exercici, fons per a inversions destinades al compliment de les condicions bàsiques d'accessibilitat i realització d'ajustos raonables en l'edificació, infraestructures existents i sistema de transport públic, a fi de garantir l'accessibilitat universal.

Així mateix, les conselleries competents impulsaran l'elaboració dels plans sectorials de promoció i garantia d'accessibilitat universal, que requeriran la dotació financera oportuna per a ser aprovats.

CAPÍTOL II**Plans sectorials d'accessibilitat autonòmics****Article 80***Àmbits d'actuació*

1. Les conselleries competents per raó de la matèria poden elaborar, perquè siguen aprovats per l'òrgan competent, plans sectorials d'accessibilitat autonòmics en les diferents àrees i àmbits d'aplicació d'aquesta llei, en què es preveja implementar mesures d'intervenció o de foment que requereixen el finançament públic adequat.
2. Així mateix, es poden establir plans específics en els àmbits d'actuació material en què operen les entitats incloses en el sector públic instrumental de la Generalitat.
3. Aquests plans han de recollir les actuacions necessàries que s'han de desenvolupar en els diversos entorns, espais, edificis, mitjans de transport, productes, béns o serveis per a garantir els drets de les persones amb diversitat funcional d'acord amb el que es preveu en aquesta llei.
4. Els plans autonòmics han de tenir un període d'execució mínim de caràcter quadriennal, amb previsió de les dotacions pressupostàries necessàries per a la seua execució, i establir els objectius en matèria de planificació de les actuacions a càrrec de l'administració, així com el foment de les que desenvolupe la societat i iniciativa privada, com també establir la prioritat en les actuacions i inversions públiques i privades en matèria d'accessibilitat, d'acord amb la finalitat i les mesures que estableix aquesta llei.

CAPÍTOL III**Plans municipals d'accessibilitat universal****Article 81***Definició i fins*

1. El pla municipal d'accessibilitat universal és un instrument de planificació que recull i estudia les necessitats i problemes d'atenció integral en matèria d'accessibilitat en una determinada població, i proposa les actuacions que s'han de realitzar per fer-la plenament accessible, de manera que es garantisquen les condicions d'accessibilitat en totes les infraestructures, mitjans de transport, edificacions i espais públics urbanitzats, com també als espais i recursos naturals, patrimonials, culturals o turístics i equipaments d'ús públic.
2. Els seus objectius, mesures i propostes d'actuació s'han d'establir d'acord amb les aspiracions veïnals, després d'un procés de participació social anterior a l'aprovació municipal que ha de servir d'eina per a escometre les realitzacions i els projectes d'intervenció posteriors.

Article 82*Contingut i objectius específics*

1. Els principals objectius del pla municipal d'accessibilitat universal, sense perjudici dels objectius específics que per competència establisca el municipi, han de ser els següents:

a) Garantir el dret de totes les persones a la mobilitat i l'accés a tots els llocs, les infraestructures, les edificacions i els espais públics per a fer gestions i gaudir de l'oci i del temps lliure.

- b) Garantir l'accessibilitat universal en els mitjans de transport de titularitat o de competència municipal.
- c) Augmentar la qualitat de vida i la seguretat de totes les persones i la seua autonomia personal.

2. De manera específica han de preveure, entre les principals mesures i actuacions:

- a) Estudi de necessitats de realitzar o adequar itineraris per a vianants en vies públiques, amb rebaix de vorera en llocs de pas de vianants, a fi de garantir la seua accessibilitat a les persones amb mobilitat reduïda.
- b) Actuacions per a incorporar un nombre adequat d'espais i places d'aparcament reservats a persones amb mobilitat reduïda que disposen de targetes d'estacionament.
- c) Estudi i actuacions que s'han de portar a terme en espais públics delimitats com a parades per a la instal·lació de marquesines i intercanviadors de sistemes de transport, a fi que complisquen les condicions d'accessibilitat òptimes perquè totes les persones amb diferents capacitats puguin actuar amb l'autonomia més gran possible.
- d) Actuacions en matèria d'accessibilitat cognitiva i de la comunicació als espais públics urbanitzats i espais naturals per a la informació de persones amb diversitat funcional específica.
- e) Pla financer i d'execució que compte amb els mitjans de finançament propis i els que es puguin establir per la col·laboració financera de les diputacions provincials o l'administració de la Generalitat.

3. El pla d'accessibilitat municipal, quan incorpore o projecte obres públiques al territori, ha d'estar coordinat amb els instruments d'ordenació urbanística, en compliment de la legislació urbanística i de les previsions bàsiques de protecció del medi ambient. Així mateix, aquest pla d'accessibilitat, quan incorpore actuacions específiques o addicionals en matèria de mobilitat, ha d'estar coordinat amb el pla de mobilitat urbana i sostenible, així com complir la normativa bàsica estatal per la qual es regeix aquesta matèria.

Article 83

Finançament

1. Els ajuntaments destinaran anualment una part del seu pressupost d'inversió directa a la supressió de les barreres existents als edificis d'ús públic de la seua titularitat o sobre els quals dispose, per qualsevol títol, del dret d'ús.
2. Així mateix, destinaran una part del seu pressupost anual a les actuacions de millora de l'accessibilitat i garantia d'accessibilitat universal en els seus programes d'actuació, en el cas de disposar d'un pla municipal d'accessibilitat universal, d'acord amb les actuacions previstes en aquest.

Article 84

Execució i revisió dels plans municipals

1. El pla municipal d'accessibilitat universal s'executarà a partir de la seua aprovació i serà objecte de revisió quan es produïsca alguna de les circumstàncies següents:
 - a) D'acord amb el termini previst en aquest.
 - b) En el cas que s'aproven modificacions legislatives que afecten significativament el contingut.
 - c) En el cas que es produïsca una revisió global del planejament urbanístic general.
2. No obstant això, aquests plans poden ser objecte, en tot moment, de modificacions parcials, amb la incorporació de noves actuacions o la modificació de la programació, en el cas que es considere necessari.

TÍTOL V

CONSELL VALENCIÀ DE PROMOCIÓ I GARANTIA DE L'ACCESSIBILITAT UNIVERSAL I ALTRES ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ LOCAL

CAPÍTOL I

Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal

Article 85

Composició i funcionament

1. Es crea el Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal, adscrit a la conselleria competent en matèria de serveis socials, la qual garantirà el funcionament administratiu d'aquest a càrrec de la seua organització i consignació pressupostària.

2. La presidència d'aquest consell correspon a la persona titular de la conselleria a la qual estiga adscrit, la qual pot delegar la persona titular de la secretaria autonòmica competent en matèria d'igualtat i diversitat funcional.

3. Formen part d'aquest com a vocals, amb caràcter nat, una persona representant de cadascuna de les conselleries o departaments del Consell, amb rang mínim de direcció general, designada per la persona titular d'aquest entre els òrgans superiors de la seua conselleria que considere més adequat per raó de la seua activitat i àrea funcional.

4. La persona titular de la conselleria competent en matèria de serveis socials nomenarà mitjançant resolució la resta de vocals, que es designen de la manera següent:

a) En representació de les entitats locals:

- Tres representants de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies.
- Un representant designat, respectivament, pels ajuntaments d'Alacant, Castelló de la Plana i València.
- Un representant designat per cadascuna de les diputacions provincials.

b) En representació de les persones amb diversitat funcional:

- Un representant de l'entitat més representativa que agrupe les persones amb diversitat funcional en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.
- Dues representants de les federacions o entitats de discapacitat física.
- Dues representants de les federacions o entitats de discapacitat sensorial visual i auditiva.
- Dues representants de les federacions o entitats de discapacitat intel·lectual i cognitiva o mental.

c) En representació de la societat civil:

- Un representant del Consell de Persones Majors.
- Un representant designat, respectivament, pel Consell Valencià de Col·legis Professionals d'Arquitectes, Arquitectes Tècnics o Enginyers d'Edificació, Enginyers de Camins, Canals i Ports, Enginyers de Telecomunicacions i Enginyers Industrials.
- Dues representants de les organitzacions d'empresaris i empresàries més representatives de la Comunitat Valenciana.
- Dues representants elegides per les organitzacions sindicals més representatives en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.

5. La persona titular de la direcció general competent en matèria de diversitat funcional ocupa la Secretaria de l'òrgan i pot valdre's de l'assistència, com a personal auxiliar, d'una persona funcionària de carrera que preste servei en la conselleria d'adscripció.

6. En les reunions d'aquest consell poden participar com a assistents, amb veu i sense vot, les persones expertes que la presidència considere oportunes en funció de les matèries que hagen de ser objecte d'examen o designe, amb caràcter permanent, a proposta de les persones representants de les conselleries o de la majoria de qualsevol dels tres grups de vocals, que s'estableixen en l'apartat 4.

7. Aquest òrgan pot funcionar en ple o en comissió permanent composta per un mínim d'un terç dels seus membres.

Així mateix, pot constituir en el seu si grups de treball, amb una part de les vocalies i les persones expertes, segons siga aprovat per acord del Ple o de la Comissió Permanent.

8. Per al seu funcionament ha de disposar d'un reglament de règim interior aprovat per ordre de la conselleria competent.

9. En la seua composició i funcionament s'ha de garantir el compliment del principi de composició equilibrada i paritària de tots dos sexes.

Article 86

Funcions

1. El Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat Universal, com a òrgan col·legiat de participació social, té funcions consultives, d'assessorament, informació i proposta, d'acord amb el disposa aquesta llei.

2. Són funcions del consell:

- a) Rebre informació de les diferents conselleries, així com de la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, de les entitats representants de les persones amb diversitat funcional, dels col·legis professionals i de la societat civil, amb la finalitat d'assegurar la gestió transversal i coordinada dels diferents plans i programes que promoguen, desenvolupen i garantisquen l'accessibilitat universal i la inclusió social.
- b) Rebre informació anual sobre les realitzacions i el grau de compliment de les previsions d'aquesta llei per avaluar els resultats de totes les actuacions, tant de la Generalitat com dels ajuntaments.
- c) Proposar i impulsar actuacions concretes en la planificació, l'execució i l'avaluació de les polítiques públiques en matèria d'accessibilitat.
- d) Estudiar els projectes de plans municipals d'accessibilitat autonòmics, els plans municipals d'accessibilitat i d'altres actuacions, i proposar la inclusió de mesures tendents a millorar-los, així com vetlar per la seua exigibilitat i adequada aplicació.
- e) Conèixer i, si escau, emetre un informe sobre la planificació normativa i els projectes de disposicions reglamentàries que es dicten en desplegament d'aquesta llei.
- f) Recollir els avanços de la tècnica i impulsar el desenvolupament i la investigació sobre accessibilitat universal i disseny per a totes les persones que cobrisquen necessitats de les persones per a la seua aplicació i la difusió d'aquests productes o serveis.
- g) Elaborar guies bàsiques d'accessibilitat que recullen propostes tècniques, criteris d'actuació, recomanacions o criteris interpretatius en matèria d'ajustos raonables per a garantir les exigències de l'accessibilitat en àmbits o entorns específics.

3. Els criteris d'actuació, recomanacions o criteris interpretatius han de ser aprovats per acord del Ple o la Comissió Permanent i, en tot cas, s'han de publicar en la web corporativa de la Generalitat per a coneixement general i difusió pública.

CAPÍTOL II

Òrgans de participació local

Article 87

Consells locals per a la promoció de l'accessibilitat universal

1. Amb la denominació que establisquen les entitats locals en el seu àmbit territorial es poden crear consells locals per a la promoció de l'accessibilitat universal amb l'objectiu d'impulsar el compliment de les normes d'accessibilitat, suprimir barreres i generar estratègies transversals que vagen del local a l'universal.

2. Aquest consell local és obligatori als municipis amb més de 50.000 habitants com a òrgan consultiu i de participació social, el qual s'ha de regir i autoregular, quant a la composició, l'organització i el funcionament, pel principi de l'autonomia local.

3. Entre les funcions potencials que ha de desenvolupar el Consell Local hi ha les següents:

- a) Impulsar l'elaboració de plans municipals d'accessibilitat i dur a terme actuacions de proposta i seguiment d'aquests.
- b) Efectuar labors de control del compliment de la llei i la resta de la normativa d'accessibilitat en els entorns compresos en el seu territori i l'àmbit de la competència municipal.
- c) Estudiar els suggeriments, les queixes i les reclamacions rebudes a conseqüència de l'aplicació de la normativa d'accessibilitat o la inadequada aplicació d'aquesta, i mantenir el deure de confidencialitat en relació amb la informació que coneguen en l'exercici d'aquesta funció.
- d) Revisar les ordenances i els reglaments municipals que afecten l'accessibilitat i comprovar l'efectivitat de l'aplicació a fi de promoure totes les modificacions que corresponguen als òrgans competents de l'ajuntament.
- e) Mantenir una coordinació amb el Consell d'Inclusió i Drets Socials en les qüestions que puguen tenir relació amb la millora de l'accessibilitat universal.
- f) Elevar iniciatives i propostes de mesures d'acció positiva als departaments competents de l'administració de la Generalitat quan la problemàtica exposada excedisca l'àmbit de la competència municipal.

TÍTOL VI

RÈGIM SANCIONADOR

CAPÍTOL I

Règim d'infraccions i sancions

Article 88

Tipus d'infraccions

1. A l'efecte d'aquesta llei, es consideren infraccions administratives les accions i omissions que causen vulneracions del dret a la igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal en els àmbits als quals es refereix l'article 4 del títol I d'aquesta llei, quan es produïsquen discriminacions directes o indirectes, situacions degradants o d'assetjament, incompliment de les exigències d'accessibilitat o de la realització d'ajustos raonables, així com incompliment de les mesures d'acció positiva legalment establides, especialment quan se'n deriven beneficis econòmics per a la persona infractora.
2. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus, segons la naturalesa del deure infringit i l'entitat del dret afectat, d'acord amb el que s'estableix en aquesta llei.
3. Si els fets constitutius d'una infracció d'aquesta llei constitueixen també una infracció tipificada en una llei sectorial, el règim sancionador d'aplicació és el que s'estableix en la normativa específica en matèria d'accessibilitat.
4. La utilització i l'ús fraudulent d'una targeta d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda s'ha de sancionar, si escau, d'acord amb les ordenances municipals, i s'establirà amb caràcter subsidiari, si no hi ha regulació expressa, el quadre d'infraccions i sancions que s'estableix en aquest títol.

Article 89

Persones responsables

1. Són responsables de les infraccions administratives les persones físiques o jurídiques que realitzen, directament o indirectament, les accions o omissions tipificades com a tals en aquesta llei.
2. Són responsables solidàries les persones que organitzen o exploten realment les activitats o els establiments i les persones titulars de la corresponent llicència o, si escau, l'entitat pública o privada titular del servei o responsable d'aquest.

Així mateix, la responsabilitat serà solidària quan siguin diverses les persones responsables i no siga possible determinar el grau de participació de cadascuna en la comissió de la infracció.

Article 90

Persones interessades

1. Les persones amb diversitat funcional i amb necessitats especials amb un interès concret que s'hi veu afectat i, si escau, les persones que tinguen atribuïda la guarda o la representació legal d'aquestes i les organitzacions representatives i associacions en les quals s'integren per a la seua defensa, tenen la consideració de persones interessades en aquests procediments, d'acord amb el que s'estableix en la normativa vigent.
2. Contra l'acord d'arxivament de les actuacions o la resolució desestimatòria, expressa o tàcita, de la denúncia o posada en coneixement de l'administració de possibles infraccions previstes en aquesta llei, les esmentades organitzacions i associacions estan legitimades per a interposar els recursos o, si escau, les accions que consideren procedents com a representants d'interessos socials.

Article 91

Infraccions lleus

1. Són infraccions lleus:

a) No adoptar les exigències d'accessibilitat o les mesures d'ajustos raonables establides per aquesta llei i per la corresponent normativa de desplegament, si això no impedeix la utilització segura i autònoma de l'espai, equipament, habitatge, mitjà de transport o servei per part de persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.

- b) L'absència dels mitjans de senyalització necessaris per a identificar els elements o itineraris per a vianants accessibles o alternatius.
- c) La falta de manteniment dels elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat establides per aquesta llei i per la normativa de desplegament corresponent, quan aquesta falta de manteniment no genera situacions de risc o perill, ni n'impedeix l'ús de manera autònoma.
- d) Els actes intencionats que danyen els elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat establides per aquesta llei i la normativa de desplegament corresponent, quan d'això resulte un menyscapte lleu de les condicions d'accessibilitat.
- e) El fet de no disposar dels documents vigents que aquesta llei declara preceptius.
- f) El fet d'obstaculitzar l'acció dels serveis d'inspecció o de les autoritats competents en actuacions de control o dels seus agents.
- g) L'incompliment dels deures i obligacions formals i materials que preveu aquesta llei, sempre que no tinguin el caràcter d'infracció greu o molt greu.

2. Així mateix, tenen la consideració d'infracció lleu l'ús indegut d'una targeta d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda caducada o no renovada.

Article 92

Infraccions greus

1. Són infraccions greus:

- a) Els actes discriminatoris o les omissions que comporten directament o indirectament un tracte menys favorable en l'àmbit de l'accessibilitat a la persona amb diversitat funcional o amb necessitats especials en relació amb una altra persona que es trobe en situació anàloga o comparable.
- b) Les de pressió, amenaça o assetjament a persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials perquè renunciïn als seus drets, així com qualsevol acte de represàlia per l'exercici d'una acció legal en l'àmbit de l'accessibilitat.
- c) L'incompliment de les condicions d'accessibilitat o les mesures d'ajustos raonables establides per aquesta llei i per la normativa de desplegament corresponent, si obstaculitza o limita o no permet fer de manera autònoma a les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials l'accés als espais públics urbanitzats o naturals, l'edificació, els transports, els productes, els serveis o les comunicacions.
- d) L'establiment de solucions alternatives mitjançant ajustos que no resulten raonables respecte de les condicions bàsiques d'accessibilitat, que generen situacions de risc o dany greu per a la integritat física o psíquica o la salut de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.
- e) La falta de manteniment dels elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat establides per aquesta llei i per la normativa de desplegament corresponent, quan aquesta falta de manteniment pugui generar situacions de risc o perill o no en permet l'ús de manera autònoma.
- f) Els actes intencionats que danyen els elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat establides per aquesta llei i per la corresponent normativa de desplegament, si d'això resulta un perjudici greument limitador de les condicions d'accessibilitat.
- g) L'incompliment d'un requeriment administratiu específic formulat pels òrgans administratius competents per al compliment de les exigències establides per aquesta llei i per la normativa de desplegament corresponent.
- h) L'obstrucció o negativa a facilitar la informació sol·licitada per les autoritats competents o pels seus agents per al compliment de les funcions d'informació, vigilància, investigació, inspecció, tramitació i execució en els termes establits per aquesta llei i per la corresponent normativa de desplegament.
- i) L'incompliment, en la proporció mínima requerida que estableix la llei, de la reserva d'habitatges per a persones amb diversitat funcional, en promocions inferiors a cinquanta habitatges.
- j) La comesa d'una mateixa infracció lleu, amb imposició de sanció per resolució ferma, tres vegades en el termini de dos anys.

2. Així mateix té la consideració d'infracció greu l'ús indegut d'una targeta d'estacionament per persona diferent de la persona amb mobilitat reduïda, d'acord amb el que es disposa en aquesta llei.

Article 93

Infraccions molt greus

1. Són infraccions molt greus:

- a) Tota conducta dirigida a conculcar deliberadament la dignitat de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials imposant condicions vexatòries o humiliants, que afecten drets fonamentals, per a l'accés als béns, productes i serveis a la disposició del públic.

- b) Tota conducta que tinga com a objectiu o com a conseqüència crear un entorn intimidador, hostil o d'assetjament a la persona amb diversitat funcional o amb necessitats especials contra els seus drets a la igualtat, no discriminació i accessibilitat universal.
- c) Les conductes qualificades de greus en les quals concórreguen motivacions d'odi o menyspreu per raó d'origen, sexe, gènere, orientació sexual, edat o discapacitat, i també les conductes qualificades de greus en les quals les persones autores s'hagen valgut de la dificultat o impossibilitat de la persona afectada de representar-se a si mateixa.
- d) Les accions que generen deliberadament un greu perjudici econòmic o professional per a les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials, quan siguin contràries a la llibertat d'accés als béns, productes i serveis que estan lliurement a la disposició del públic, sempre que vulneren greument els drets a la igualtat, no discriminació i accessibilitat universal, conformement a les condicions bàsiques d'accessibilitat.
- e) L'incompliment per part de les persones obligades de les normes legals sobre accessibilitat en la planificació, disseny i urbanització dels entorns, productes i serveis a la disposició del públic que impedeix el lliure accés i utilització regulars per les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.
- f) L'incompliment, en la proporció mínima requerida que estableix la llei, de la reserva d'habitatges per a persones amb diversitat funcional, en promocions de cinquanta o més habitatges.
- g) L'incompliment de les condicions d'accessibilitat o les mesures d'ajustos raonables establides per aquesta llei i per la corresponent normativa de desplegament, quan impedeix a les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials accedir lliurement als espais públics urbanitzats o naturals, l'edificació, els transports, els productes, els serveis o les comunicacions i gaudir d'aquests amb seguretat.
- h) L'incompliment reiterat dels requeriments administratius específics que formulen els òrgans competents per al compliment de les prescripcions establides per aquesta llei i per la corresponent normativa de desplegament.
- i) L'incompliment de les instruccions donades per les administracions públiques en matèria d'accessibilitat que genera situacions de risc o danys per a la integritat física o psíquica o per a la salut de les persones amb diversitat funcional o amb necessitats especials.
- j) La comissió de tres infraccions greus, amb imposició de sanció per resolució ferma, en el termini de dos anys.

2. Així mateix té la consideració d'infracció molt greu l'ús indegut d'una targeta d'estacionament per qualsevol persona o tercer, quan la persona amb mobilitat reduïda titular d'aquesta haja mort.

Article 94

Sancions

1. Les infraccions són sancionades amb multes que van des d'un mínim de 300 fins a un màxim de 300.000 euros, d'acord amb la graduació següent:

- a) Les infraccions lleus, en el seu grau mínim, amb multes des d'un mínim de 300 fins a un màxim de 6.000 euros.
- b) Les infraccions greus, amb multes des d'un mínim de 6.001 fins a un màxim de 30.000 euros.
- c) Les infraccions molt greus, amb multes d'un mínim de 30.001 fins a un màxim de 300.000 euros.

2. En el cas d'ús indegut de targetes d'estacionament, les infraccions són sancionades amb multes que van des d'un mínim de 150 fins a un màxim de 6.000 euros, d'acord amb la graduació següent:

- a) Les infraccions lleus, en el seu grau mínim, amb multes des d'un mínim de 150 fins a un màxim de 500 euros.
- b) Les infraccions greus, amb multes des d'un mínim de 501 fins a un màxim de 3.000 euros.
- c) Les infraccions molt greus, amb multes d'un mínim de 3.001 fins a un màxim de 6.000 euros.

3. La imposició de qualsevol sanció prevista en aquesta llei, incloent-hi les sancions accessòries, no exclouen la responsabilitat civil i penal i l'eventual indemnització de danys i perjudicis que puguin correspondre o imposar-se a la persona sancionada.

Article 95

Criteris de graduació de les sancions

1. Per a concretar les sancions que siga procedent imposar i, si és el cas, per a graduar-ne la quantia, els òrgans competents han de mantenir la proporció adequada entre la gravetat del fet constitutiu de la infracció i la sanció o les sancions que s'imposen, i ha d'aplicar-se el grau mínim, mitjà i màxim d'acord amb els criteris següents:

- a) Intencionalitat de la persona infractora
- b) Negligència de la persona infractora
- c) Fraud o connivència en el frau
- d) Incompliment dels advertiments previs
- e) Xifra de negocis o ingressos de l'empresa o entitat
- f) Nombre de persones afectades
- g) Permanència o transitorietat de les repercussions de la infracció
- h) Reincidència, per comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així haja sigut declarat mitjançant una resolució ferma
- i) Alteració social produïda per la realització de conductes discriminatòries i d'assetjament o l'incompliment de les exigències d'accessibilitat i d'eliminació d'obstacles i de fer ajustos raonables
- j) Benefici econòmic que s'haja generat per a la persona autora de la infracció
- k) Reconeixement o accions reparadores efectuades per la persona responsable

2. Totes les conductes qualificades com a infraccions greus o molt greus, quan els seus autors hagen actuat moguts, a més, per odi o menyspreu a la condició de la persona amb diversitat funcional o amb necessitats especials, se sancionen, si no concorre cap atenuant, en grau màxim.

3. Quan de la comissió d'una infracció es derive necessàriament la comissió d'una altra o altres, s'ha d'imposar la sanció corresponent a la infracció més greu.

Article 96

Sancions accessòries

1. Quan les infraccions siguen greus o molt greus, els òrgans competents poden proposar, a més de la sanció que corresponga, la prohibició de participar en procediments d'atorgament d'ajudes oficials, consistents en subvencions o qualsevol altra ajuda en el sector de l'activitat de l'àmbit en el qual es produeix la infracció, que siguen promoguts o hagen sigut concedits per l'administració sancionadora, per un període màxim d'un any, en el cas de les greus, i de dos, en el cas de les molt greus.

2. Quan les infraccions siguen molt greus, els òrgans competents poden proposar, a més de la sanció que resulte procedent, la supressió, cancel·lació o suspensió total o parcial d'ajudes oficials concedides per l'administració sancionadora, consistents en subvencions i qualsevol altra ajuda que la persona sancionada tinga reconeguda o haja sol·licitat dins del sector d'activitat en l'àmbit de la qual es produïska la infracció.

3. La comissió de tres infraccions, indistintament, per ús indegut de la targeta d'estacionament o per incompliment dels deures establits en l'article 48 en un període d'un any pot comportar, addicionalment a la sanció econòmica corresponent, la retirada de la targeta i la suspensió dels seus efectes durant un període de dotze a vint-i-quatre mesos. La duració de la retirada es determina d'acord amb els criteris de graduació de les sancions establits en l'article anterior.

4. La comissió de sis infraccions per ús indegut de la targeta d'estacionament en un període de dos anys es considera ús fraudulent d'aquesta i s'ha de procedir a la cancel·lació de la targeta, sense que la persona titular pugui obtenir-ne una nova en un període de cinc anys.

El procediment per a la retirada de la targeta d'estacionament i suspensió dels seus efectes, o per a la seua cancel·lació, en qualsevol cas, se substancia dins del procediment sancionador que produeix aquests efectes.

En la resolució de l'expedient sancionador i, si és el cas, en la resolució del recurs que pose fi a la via administrativa, es dona un termini de quinze dies, que es compta des de l'endemà de la data en què finalitze el període de pagament voluntari de la multa, per a entregar la targeta.

Transcorregut aquest termini sense que la persona interessada haja entregat la targeta d'estacionament a l'administració, els terminis de retirada o cancel·lació d'aquesta computen des de l'endemà de la data de finalització d'aquell. En aquest cas, la seua utilització es considera ús indegut de la targeta d'estacionament i dona lloc a l'expedient sancionador corresponent.

Article 97

Compliment de les obligacions en matèria d'accessibilitat

1. L'abonament de les sancions, imposades d'acord amb les prescripcions d'aquesta llei, no eximeix les persones responsables del compliment de totes les exigències en matèria d'accessibilitat que imposa la normativa.

2. La persona, la comunitat, l'entitat o l'empresa sancionades presenten a l'organisme competent, si és el cas, la proposta de compliment en la qual s'indica el termini perquè es realitze. Finalitzat el termini, una vegada efectuada la corresponent inspecció, es pot incoar un nou expedient en cas de persistència de les causes objecte de sanció.

Article 98

Prescripció d'infraccions i sancions

1. Les infraccions lleus prescriuen a l'any; les greus, al cap de dos anys, i les molt greus, al cap de tres anys.
2. Les sancions imposades per faltes lleus prescriuen a l'any; les imposades per faltes greus, al cap de dos anys, i les imposades per faltes molt greus, al cap de tres anys.
3. Els terminis de prescripció de les infraccions i de les sancions comencen a comptar-se conformement al que es disposa en l'article 30 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

Article 99

Distribució de competències en matèria sancionadora

1. Correspon a l'administració de la Generalitat la competència per a sancionar les infraccions en matèria d'accessibilitat tipificades en aquesta llei que es cometen en el territori de la Comunitat Valenciana, sense perjudici del que estableix l'apartat següent.
2. Correspon a l'administració municipal, en el seu àmbit territorial, l'exercici de la potestat sancionadora de les infraccions tipificades per:
 - a) Incompliment de les condicions d'accessibilitat en les edificacions de noves construccions
 - b) Incompliment de les condicions d'accessibilitat en edificacions ja existents.
 - c) Ús indegut de la targeta d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda quan el fet o situació detectada es produeixen en el seu terme municipal.
 - d) Aquells incompliments que es deriven de l'aplicació dels principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal, que no transcendeixen més enllà de l'àmbit local.
 - e) Aquells incompliments que preveu una llei o disposició reglamentària en matèria d'accessibilitat, que en consideració de les necessitats de les persones o les seues circumstàncies expressament es preveja que són de competència municipal per a la seua sanció.

Article 100

Deure de col·laboració

1. Totes les persones físiques i jurídiques tenen el deure de facilitar la tasca dels òrgans i autoritats per a l'aplicació del que es disposa en aquesta llei, i han d'aportar els documents i les dades relacionades amb l'objecte del procediment que els siguen sol·licitats per a aclarir els fets.
2. Igualment, han de facilitar l'accés a les seues dependències, llevat que aquestes coincidisquen amb el seu domicili, i en aquest cas es necessita l'obtenció del consentiment exprés o de la corresponent autorització judicial.

CAPÍTOL II

Procediment i competències

Article 101

Procediment sancionador

1. Les infraccions i sancions en matèria d'accessibilitat es regeixen pel procediment i especialitats del procediment administratiu comú, aprovat per la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, i els principis relatius a l'exercici de la potestat sancionadora, que recull la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.
2. Quan l'òrgan competent, en el transcurs de la fase d'instrucció, considera que la potestat sancionadora en relació amb la presumpta conducta infractora correspon a una altra conselleria, entitat local o administració pública, ha de posar aquest fet en coneixement d'aquesta administració i remetre-li l'expedient corresponent.

3. En la mateixa fase d'instrucció, si s'aprecia la presumpta existència d'un possible delicte o falta, han de remetre's les actuacions al Ministeri Fiscal i suspendre l'expedient fins que l'autoritat judicial dicte la resolució corresponent.

4. Abans d'iniciar un procediment sancionador per infraccions relatives a l'incompliment de les exigències d'accessibilitat o de les mesures d'ajust raonable, així com relatives a la falta de manteniment dels elements necessaris per a garantir les condicions d'accessibilitat, l'administració competent per raó de la matèria pot requerir formalment a la persona física o jurídica responsable que esmene la deficiència, per a això li atorga un termini mínim de quinze dies i màxim de dos mesos. En cas que la persona interessada no complisca el requeriment, s'incoa el corresponent procediment sancionador.

5. En el cas que un ajuntament no exercisca la seua potestat sancionadora, la conselleria competent per raó de la matèria pot dictar un requeriment i ordre d'execució perquè en el termini de tres mesos complisca l'exercici de la seua potestat sancionadora o al·legue les causes per les quals no ho fa.

6. Si un ajuntament no inicia el procediment sancionador pertinent o adverteix, en el termini d'un mes, les causes per les quals no procedeix a la seua execució, la conselleria se subroga en la competència sancionadora en matèria d'accessibilitat i pot iniciar aquest expedient i imposar les mesures cautelars, coercitives i sancionadores que en deriven de la incoació o resolució.

Article 102

Garantia d'accessibilitat dels procediments

Els procediments sancionadors que s'incoen d'acord amb el que s'estableix en aquesta llei han d'estar documentats en suports que siguen accessibles per a les persones amb diversitat funcional que tinguen la condició d'interessada en el procediment, i és obligació de l'autoritat administrativa facilitar les condicions per al ple exercici dels seus drets en els procediments citats, d'acord amb el que es preveu en aquesta llei.

Article 103

Publicitat de les resolucions sancionadores

1. La resolució sancionadora ferma en via administrativa per infraccions molt greus en matèria d'accessibilitat es publica, segons disposa l'autoritat administrativa que l'haja adoptada, en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*, lloc web o un altre mitjà, una vegada notificada a les persones interessades, i després de resoldre, si és el cas, sobre els aspectes confidencials del seu contingut tenint com a contingut mínim la identificació de l'infractor, fets acreditats, tipus d'infracció, normativa aplicada i l'import de la sanció i possibles sancions accessòries.

2. En tot cas, s'exclou del que es disposa en aquest article les infraccions molt greus per ús indegut de targetes d'estacionament.

Article 104

Òrgans competents

1. En l'àmbit de l'administració de la Generalitat són òrgans competents per a la iniciació, instrucció i resolució dels procediments sancionadors les unitats administratives i els òrgans als quals legalment o reglamentàriament s'atribueixen aquestes competències, dins de les normes d'organització i funcionament de la conselleria o departament del Consell competent conformement a la matèria i àmbit d'aplicació previst en l'article 4 d'aquesta llei.

2. Són òrgans competents per a la imposició de les sancions previstes en aquesta llei els següents:

- a) Per a les infraccions lleus, el director o directora general de la conselleria competent en la matèria.
- b) Per a les infraccions greus, la persona titular de la secretaria autonòmica competent en la matèria.
- c) Per a les infraccions molt greus, la persona titular de la conselleria competent en la matèria.

3. Si un ens local és advertit per la conselleria competent d'un fet constitutiu d'una presumpta infracció determinada en aquesta llei, que afecta les condicions bàsiques d'accessibilitat vulnerant els drets de les persones amb diversitat funcional, i no inicia el procediment sancionador en el termini d'un mes, la Generalitat incoa i resol l'expedient sancionador oportú, després del requeriment oportú.

4. Quan hi ha un conflicte d'interessos per l'obertura d'un expedient sancionador o imposició de sancions per l'administració municipal i, en particular, quan es comet la presumpta infracció en un lloc, centre oficial o

transport públic d'ús públic, que són de titularitat municipal, l'exercici de la potestat sancionadora correspon a la conselleria o departament del Consell competent per raó de la matèria.

5. En el cas que a conseqüència del bloc normatiu infringit puguin resultar competents inicialment dos o més departaments de l'administració de la Generalitat, exerceix la competència aquell que designe la persona titular de la conselleria competent en matèria de serveis socials, d'acord amb la gravetat de les accions o omissions moderades i la seua incidència, repercussió social i econòmica. Així mateix, aquesta conselleria, a través de la direcció general competent per raó de la matèria, pot assignar-se així mateix aquesta competència en aplicació de la legislació autonòmica corresponent.

6. En tot cas, les decisions sobre competència en aquesta matèria es dirimeixen amb caràcter previ a l'acord d'iniciació, i els altres departaments del Consell i entitats locals han de prestar la col·laboració necessària, a l'efecte d'emetre els informes i realitzar totes les actuacions que siguin necessàries per a la determinació del procediment i comprovació de les dades en virtut de les quals haja de pronunciar-se la resolució.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera

Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis i espais d'ús públic de titularitat pública

1. Les administracions públiques responsables dels edificis i espais naturals i urbans d'ús públic de titularitat pública mantenen en estat correcte els elements que hi permeten l'accessibilitat, d'acord amb la normativa en aquesta matèria.

2. Els plecs de prescripcions tècniques dels contractes de manteniment d'aquests edificis, així com dels espais vinculats a la prestació de serveis públics, elaborats per l'administració pública corresponent estableixen la necessitat de tenir un programa que especifique les mesures per a garantir un correcte manteniment dels equipaments i els elements imprescindibles (sòl antilliscant, ascensors, rampes, aparells elevadors, lavabos accessibles, etc.) per a garantir la connectivitat, la mobilitat interior i els itineraris horitzontal i vertical accessibles.

Segona

Manteniment dels edificis i espais de titularitat privada. Execució subsidiària d'obres que constitueixen ajustos raonables en edificis de propietat horitzontal

1. La persona propietària única o la comunitat de propietaris i propietàries dels espais, activitats o edificacions d'ús privat de titularitat privada ha de mantenir en estat correcte els diferents elements dels espais tant d'ús públic com d'ús comunitari que possibiliten el compliment de les condicions d'accessibilitat establides legalment i reglamentàriament.

2. En particular, les comunitats i juntes de propietaris i propietàries d'edificis de propietat horitzontal estan obligades a adequar els seus immobles a les condicions d'accessibilitat i funcionalitat dels elements que garanteixen la mobilitat pel seu interior i zones comunes, conforme al que estableix la Llei de propietat horitzontal.

3. En cas d'incompliment de les condicions d'accessibilitat, a causa que la junta de propietaris i propietàries es negue a acordar o realitzar ajustos raonables, amb perjudici greu a una o més persones propietàries o usuàries en règim de lloguer d'un habitatge, que es troben per aquesta causa impossibilitades d'eixir més enllà del seu habitatge, durant més de sis mesos, des de la denúncia d'aquesta situació davant dels serveis socials d'atenció primària de l'ajuntament, sense que la junta de propietaris i propietàries haja adoptat cap acord o realitzat les obres, l'òrgan competent de l'ajuntament pot requerir el compliment i realització de l'ajust raonable.

4. Transcorregut el termini d'un mes d'aquest requeriment, i sempre que s'acredite la inacció de la comunitat i vulneració del dret a la mobilitat de la persona amb diversitat funcional o persona major que es trobe per aquesta causa tancada en l'habitatge, l'ajuntament està legitimat per a actuar en interès del veí o veïna i en compliment de la Llei, fent els treballs i obres d'adequació que constituïsquen ajustos raonables per a garantir l'accessibilitat de totes les persones, mitjançant el procediment d'execució subsidiària a càrrec de la comunitat, i podent exigir-se l'import de les despeses per via de constreyniment, conforme al que es disposa en l'article 101 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Tercera**Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis d'habitatge**

1. Els edificis han d'utilitzar-se d'acord amb el seu ús, de manera que es conserven en perfecte estat d'habilitat o explotació. La conservació i manteniment se subjecta a les normes que conté el llibre de l'edifici, incloent-hi les condicions d'accessibilitat en l'edificació, que s'han de mantenir conformement a les normes que li són aplicables a cada moment.
2. Per a garantir el deure de conservació i manteniment dels edificis d'habitatges, aquests s'han de revisar per un servei tècnic de manteniment, a càrrec de la comunitat o junta de propietaris i propietàries, amb caràcter preventiu, mitjançant la comprovació i proves oportunes.
3. Ha de ser objecte de revisió i correcció en el seu funcionament, en el termini màxim de cinc dies, la falta de manteniment o funcionament incorrecte comunicada per la persona propietària de l'immoble o persona amb mobilitat reduïda al president o administrador de la comunitat.
4. La falta de funcionament d'un ascensor, sense causa de força major, durant més de dos dies, així com la falta de manteniment denunciada i no corregida en el termini establert en l'apartat anterior, és motiu d'infracció i de sanció administrativa.

Quarta**Manteniment de condicions d'accessibilitat d'edificis i serveis socials d'atenció residencial o diürna**

1. Per a garantir les condicions d'accessibilitat universal i el deure de manteniment en els edificis i serveis socials destinats a l'atenció residencial o diürna, es realitzen les oportunes comprovacions en el marc del que es disposa en la Llei 3/2019, de 18 de febrer, de la Generalitat, de serveis socials inclosius de la Comunitat Valenciana, i les seues normes de desenvolupament.
2. Les entitats titulars dels centres d'atenció diürna o residencial amb independència de la seua titularitat pública o privada, en relació amb l'edifici, local i prestació de servei, han de:
 - a) Finançar la conservació i manteniment dels elements construïts i productes de suport o ajudes tècniques vinculades amb l'accessibilitat.
 - b) Tenir subscrits i actualitzats els contractes de servei de manteniment dels elements que s'usen per totes les persones i, especialment, les persones amb mobilitat reduïda o discapacitat sensorial, com són les plataformes elevadores, ascensors, instal·lacions de videoporter, alarma visual o elements anàlegs.
 - c) Disposar d'una pòlissa d'assegurança que cobreixi els danys i perjudicis que es puguen provocar i dels quals siguen responsables.
3. En cas que el servei d'atenció diürna o residencial, de titularitat pública, es preste per gestió indirecta, en l'expedient del procediment de contractació, ha de constar:
 - a) Un informe tècnic que reculla l'estat de conservació dels elements vinculats a l'accessibilitat de l'edifici i les instal·lacions i equipaments que són utilitzats per les persones usuàries, detallant si són satisfactoris i idonis en el funcionament o procedeix la revisió, millora o substitució d'algun element per a garantir l'accessibilitat.
 - b) En el plec de prescripcions obligatòries, entre les obligacions de l'empresa adjudicatària es recull la de finançar al seu càrrec la conservació i manteniment dels elements construïts i ajudes tècniques vinculades amb l'accessibilitat, així com les obligacions estipulades en l'apartat 2, durant el termini de vigència del contracte.
4. En cas que l'edifici o local i servei siga de titularitat privada, el compliment de les condicions fixades en l'apartat 2 es verifica en el procediment d'autorització o acreditació necessari perquè el servei entre en funcionament.

Cinquena**Manteniment de condicions d'accessibilitat en el transport públic i elements de transports**

Les administracions públiques i les empreses proveïdores de serveis de transport públic de persones viatgeres inclouen en els seus plans de gestió les actuacions necessàries per a garantir el manteniment de les condicions d'accessibilitat que corresponga, segons s'establisca en la Llei d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana i les seues normes o desplegament reglamentari.

Sisena*Manteniment de condicions d'accessibilitat en els productes i serveis d'ús públic*

1. Les persones físiques i jurídiques proveïdores de productes i serveis d'ús públic han d'adoptar les mesures oportunes per a mantenir les condicions d'accessibilitat establides reglamentàriament.
2. En tot cas, els espais públics, les edificacions, els productes, els serveis d'ús públic, les comunicacions i els serveis auxiliars associats a aquests han de romandre accessibles al llarg del temps, mitjançant un manteniment suficient i continuat dels elements necessaris perquè les condicions d'accessibilitat no disminuïsquen o desapareguen.

Setena*Manteniment de condicions d'accessibilitat en els llocs web de l'administració i entitats del sector públic*

1. Les pàgines o llocs web de l'administració de la Generalitat, de les entitats locals i de les entitats, organismes i empreses públiques vinculats a aquestes han de mantenir l'objectiu mínim d'adaptació de nivell 2 o nivell AA en tots els seus continguts.

Per a això, s'estableix una anàlisi automàtica d'accessibilitat dels llocs web, mitjançant sistema d'autoavaluació periòdica de compliment dels requisits WCAG 2.1 i verificació dels seus continguts, amb un adequat seguiment de les pàgines web i els seus enllaços, o bé per una entitat, agent o servei extern encarregat del control o revisió periòdica i actualitzada dels continguts i nivell d'accessibilitat.

Així mateix, aquesta entitat o servei pot procedir a la comprovació oportuna, a sol·licitud de qualsevol persona o grup de persones interessades, que acredite o estime que un procés no es pot completar de manera compatible amb l'accessibilitat o un nombre significatiu dels continguts o pàgines d'una web pública no arriben a aquest nivell.

2. Els òrgans competents de la Generalitat i, si és el cas, de les entitats locals determinen aquelles pàgines o llocs web públics, que per ser més concorregudes o oferir una informació rellevant o específica de serveis socials o per a les persones amb diversitat funcional, han de tenir un nivell d'adequació AAA de criteris de compliment de condicions d'accessibilitat o satisfer tots els criteris de conformitat d'aquesta alternativa, proporcionant una versió alternativa per a persones amb diversitat funcional sensorial (auditiva o visual) i, si cal, lectura fàcil.

En aquestes pàgines o llocs web, la comprovació sobre l'actualització de continguts és efectuada per l'entitat o servei acreditat en el termini màxim de dos mesos, segons un pla de treball.

3. En tot cas, l'entitat o servei acreditat ha d'emetre un informe amb la proposta de mesures correctores per aconseguir o mantenir el nivell AA o AAA, que, en el cas de webs de l'administració de la Generalitat i les entitats, organismes i empreses públiques vinculats a aquesta, és difós a través del portal de transparència de la Generalitat, per a la seua consulta pública, fins al moment en què s'acredite el compliment de les adequades condicions d'accessibilitat.

Huitena*Protecció de dades de caràcter personal*

1. Els tractaments de dades personals regulades en aquesta llei es duen a terme conforme al que es disposa en el règim jurídic, europeu i estatal, en matèria de protecció de dades de caràcter personal. Referent a això, les cessions de dades relatives a la comunicació de les targetes d'estacionament realitzades per les autoritats municipals al registre autonòmic tenen com a fonament el compliment d'una obligació legal aplicable al responsable del tractament en relació amb el que s'estableix en aquesta llei.
2. Els drets de les persones interessades en relació amb el tractament de les seues dades personals s'exerceixen conforme al règim jurídic referit en el paràgraf anterior, sense perjudici de les especificitats que es recullen en el seu cas.
3. Quan el tractament de dades inclou o revela la condició de persona amb diversitat funcional, s'ha d'avaluar el major risc que suposa aquesta informació en relació amb els seus drets i llibertats, especialment al seu dret a la protecció de dades, i s'han d'adoptar mesures que garantisquen que no es puguin generar situacions de discriminació o una major vulnerabilitat en les persones afectades.

Novena*Consideració preferent a l'accessibilitat universal en el medi rural*

Pel que fa al desplegament i aplicació dels continguts d'aquesta llei, es consideren especialment d'acció preferent, adoptant estratègies específiques i mesures d'acció positiva reforçades, el medi rural i les necessitats de les persones amb diversitat funcional i persones majors que hi resideixen.

Desena*Informació sobre el desplegament i aplicació d'aquesta llei*

Transcorreguts els tres primers anys des de l'entrada en vigor, el Consell remet a Les Corts Valencianes un informe prèviament elaborat pel Consell Valencià de Promoció i Garantia de l'Accessibilitat, de balanç general sobre el desplegament i aplicació del contingut d'aquesta llei, en què assenyala aquells aspectes de millora en diversos àmbits que afavoreixen la materialització dels propòsits socials d'inclusió de la norma.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES**Primera***Compliment de condicions específiques d'accessibilitat de les oficines d'informació i registre de documents i punts d'informació a la ciutadania*

1. La conselleria competent en matèria d'atenció a la ciutadania determina les oficines d'atenció a la ciutadania que han de complir les condicions previstes en el capítol V del títol III d'aquesta llei, amb la dotació de tots els dispositius de sistemes i serveis auxiliars per a la comunicació, en el termini màxim de dihuit mesos, des de l'entrada en vigor de la llei.
2. La conselleria amb competències en atenció a la ciutadania proposa a l'òrgan competent en matèria de formació que, en el termini màxim d'un any des de l'entrada vigor d'aquesta llei, es duguen a terme els cursos de formació de personal d'atenció al públic, especialment previstos en l'annex II d'aquesta llei, per al personal que actualment ocupa els llocs de treball en oficines i serveis telefònics d'atenció a la ciutadania. Així mateix, s'estableix anualment un calendari de cursos a implantar per a cobrir la formació del nou personal que s'incorpore a aquests serveis.
3. La determinació dels documents i impresos en formats accessibles, exigeix una resolució conjunta de la conselleria competent en matèria d'atenció a la ciutadania i la conselleria competent en tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) de l'administració, a fi de garantir el dret de les persones amb diversitat funcional a una informació accessible i atenció personalitzada, l'accés i ús eficaç, en igualtat de condicions, a la informació i la comunicació a través de les TIC.

Segona*Condicions urbanístiques aplicables per a l'ocupació d'espais lliures o de domini públic amb ascensors*

1. En els edificis existents amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei, és possible ocupar les superfícies d'espais lliures o de domini públic que resulten indispensables per a instal·lar ascensors o altres elements que garantisquen l'accessibilitat universal, així com les superfícies comunes d'ús privatiu, tant si estan situades en el sòl o el subsol, com en el vol, quan no siga viable tècnicament o econòmicament cap altra solució i sempre que quede assegurada la funcionalitat dels espais i superfícies indicades.
2. L'ocupació de superfícies d'espais lliures o de domini públic amb aquesta finalitat ha de ser aprovada prèviament per l'administració municipal mitjançant un estudi de detall.
3. Els instruments d'ordenació urbanística garanteixen l'aplicació de les condicions establides en aquesta disposició, exigint l'existència d'un informe de viabilitat quan l'actuació es desenvolupa en espais privats o zones comunes de l'edificació, regulant o addicionant, en el seu cas, condicions específiques per a la tramitació de l'oportuna llicència municipal.
4. Aquesta disposició en cap cas és aplicable a les edificacions existents que es troben en algun dels supòsits d'edificacions en situació de fora d'ordenació previstos en la legislació urbanística.

Tercera*Plans d'accessibilitat en els espais naturals d'ús públic*

1. La conselleria competent en matèria d'espais naturals elabora en el termini màxim d'un any un estudi o pla director amb la relació prioritària d'espais naturals d'ús públic per a garantir l'accessibilitat universal en els seus itineraris i serveis accessibles, segons estableix l'article 32 d'aquesta llei.
2. Així mateix, s'estableix un termini màxim de dos anys, des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, per a l'elaboració i aprovació per aquesta conselleria de plans d'accessibilitat que recullen i planifiquen les accions i mesures que han d'adoptar-se per a adaptar gradualment els espais d'ús públic, conforme a les condicions que estableixen la normativa bàsica estatal i el seu desplegament reglamentari autonòmic.

Quarta*Formació universitària en matèria d'accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i defensa de drets de les persones amb diversitat funcional*

1. En el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, els plans d'estudis de les universitats de la Comunitat Valenciana han de revisar-se i adaptar-se, tenint en compte el que es disposa en l'article 56 d'aquesta llei, de manera que incloguen mòduls de formació que recullen el respecte i la promoció dels drets humans i els principis d'accessibilitat universal i disseny per a totes les persones, que postula la Convenció internacional de drets de les persones amb discapacitat.
2. Així mateix, per a l'efectivitat i transparència de les mesures incloses en aquests plans d'estudi, en compliment del mandat previst en la disposició addicional vint-i-quatrena de la Llei orgànica 6/2001, 21 de desembre, d'universitats, les universitats afectades han d'acreditar la revisió dels plans de les seues facultats, escoles tècniques superiors i escoles universitàries, amb un resum de les mesures considerades en matèria d'accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i defensa de drets de les persones amb diversitat funcional en les seues webs públiques, en el mateix termini establert en l'apartat anterior.

Cinquena*Termini per a l'acreditació de les condicions d'accessibilitat en biblioteques i museus*

Les biblioteques públiques de la Generalitat i els museus integrats en el Consorci de Museus de la Generalitat han d'iniciar, en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor de la llei, l'acreditació d'accessibilitat universal, com a bé cultural, i sotmetre's a auditories tècniques d'organismes externs especialitzats, a fi d'implementar les mesures d'accessibilitat, conforme als informes d'avaluació, per a l'obtenció dels certificats d'accessibilitat universal i excel·lència en el termini màxim de dos anys.

Sisena*Termini per a l'acreditació de les reserves de places en instal·lacions esportives i en auditoris, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent vinculats a espectacles públics*

1. Les instal·lacions inscrites en el cens d'instal·lacions esportives en les quals es desenvolupen espectacles esportius han d'acreditar les condicions d'accessibilitat, la localització i el nombre de places accessibles reservades per a persones usuàries amb cadira de rodes, en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.
2. Els auditoris, cinemes i sales d'actes o d'ús polivalent vinculats a espectacles públics compten amb places reservades per a persones amb diversitat funcional, d'acord amb la reserva reglamentària, en el termini màxim d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Setena*Legislació adaptada en textos de lectura fàcil*

1. En el termini de sis mesos s'elabora un text de lectura fàcil d'aquesta llei.
2. Els nous textos legals, que afecten o incideixen en els drets de la població infantil i persones amb diversitat funcional, han d'anar acompanyats d'una publicació en lectura fàcil en un termini no superior a sis mesos.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA**Única***Derogació normativa*

Queden derogades totes les disposicions d'igual o inferior rang que s'oposen, contradiuen o resulten incompatibles amb el que es disposa en aquesta Llei i, especialment:

- a) La Llei 1/1998, de 5 de maig, de la Generalitat Valenciana, d'accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques, urbanístiques i de la comunicació.
- b) La disposició transitòria cinquena de la Llei 11/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre l'estatut de les persones amb discapacitat.

DISPOSICIONS FINALS**Primera***Modificació de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana*

Es modifica l'article 4, els apartats 1 i 3 de l'article 5 i l'apartat 1 de l'article 7 de la Llei 9/2009, de 20 de novembre, de la Generalitat, d'accessibilitat universal al sistema de transports de la Comunitat Valenciana, en els termes següents:

U. Es modifica l'article 4, Definicions, que queda redactat de la manera següent:

«En aquesta llei es declaren aplicables les definicions recollides en la Llei d'accessibilitat universal i inclusiva aprovada per la Generalitat».

Dos. Es modifiquen els apartats 1 i 3 de l'article 5, Accessibilitat universal del sistema de transports, que queden redactats de la manera següent:

«1. Amb caràcter general, les persones que tinguen alguna limitació permanent o temporal, siga de caràcter físic, sensorial, intel·lectual o cognitiu per a desplaçar-se i comunicar-se de manera autònoma».

«3. Les persones que hagen de desplaçar-se temporalment o permanentment en cadira de rodes o amb un altre tipus d'ajudes».

Tres. Es modifica l'apartat 1 de l'article 7, Dels itineraris per als vianants, que queda redactat de la manera següent:

«1. Les figures de planejament urbanístic, així com els instruments que les desenvolupen i els projectes de qualsevol tipus que implanten o modifiquen vials públics destinats al trànsit de vianants, han de garantir l'accessibilitat en la utilització dels espais d'ús públic i se subjecten al que es preveu en aquesta llei, en la Llei de la Generalitat d'accessibilitat universal i inclusiva, i en les altres normes que reglamentàriament les despleguen, i en cas contrari no pot ser objecte del tràmit d'aprovació requerit per la legislació sectorial aplicable».

Segona*Modificació de la Llei 12/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre gossos d'assistència per a persones amb discapacitats*

Es modifiquen els articles 3, 4 i 16 de la Llei 12/2003, de 10 d'abril, de la Generalitat, sobre gossos d'assistència per a les persones amb discapacitats, i s'hi afeg la disposició addicional cinquena, amb la redacció següent:

«Article 3. Definició del gos d'assistència

1. Es considera gos d'assistència aquell que, havent sigut ensinistrat en centres especialitzats oficialment reconeguts, haja conclòs el seu ensinistrament i adquirit així les aptituds necessàries per a l'acompanyament, conducció i auxili de persones amb diversitat funcional, i ha d'estar acreditat i identificat segons s'estableix en aquesta llei i el seu desplegament reglamentari.

2. El gos d'assistència s'acredita d'acord amb l'especialitat per a la qual ha sigut entrenat, i pot prestar servei a:

- a) Persones amb disfuncions visuals, totals o severes
- b) Persones sordes o amb problemes d'audició, totals o severes
- c) Persones amb diversitat funcional física i persones amb mobilitat reduïda
- d) Persones amb trastorn d'espectre autista i/o psíquic que necessiten o per a les quals és recomanable el suport d'un gos d'assistència
- e) Persones amb diabetis, epilèpsia o una altra malaltia orgànica o trastorn neurològic que necessiten i disposen d'un gos d'alerta.

3. En cas de gossos ensinistrats per a l'especialitat prevista en l'apartat e, s'eximeix que la persona a la qual està vinculat tinga un grau de discapacitat igual o superior al 33 per cent, sempre que dispose de l'oportuna prescripció mèdica.

4. Una vegada reconeguda la condició de gos d'assistència, es manté al llarg de la seua vida, llevat que existisca una causa o motiu per a la pèrdua d'aquesta condició».

«Article 4. L'acreditació

1. Tot gos d'assistència ha de ser acreditat per la Generalitat, bé directament, bé a través d'una entitat pública o privada. L'acreditació es concedeix amb la declaració responsable prèvia de la persona usuària, comprovació de les condicions higièniques sanitàries i certificat del centre d'ensinistrament que el gos reuneix les condicions d'ensinistrament i d'aptitud per a pal·liar els efectes de la discapacitat de la persona posseïdora o propietària.

2. El procediment per a l'acreditació dels gossos d'assistència es regula reglamentàriament».

«Article 16. Òrgan competent

La incoació i resolució dels procediments sancionadors per la comissió d'infraccions establides en aquesta llei correspon al centre directiu amb competències assignades en matèria de gossos d'assistència de la conselleria amb competències en matèria de serveis socials».

«Disposició addicional cinquena. Gossos en fase d'entrenament

Les persones ensinistradores i educadores de cadells de les entitats oficialment reconegudes o homologades a la comunitat autònoma poden exercir el dret d'accés a l'entorn quan vagen acompanyades de gossos d'assistència en formació».

Tercera

Desplegament reglamentari

Es faculta el Consell perquè dicte totes les disposicions reglamentàries que siguen necessàries per al desplegament i execució d'aquesta llei.

Quarta

Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà de ser publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Les Corts, 11 d'abril de 2024
Joan Baldoví Roda
Francesc Roig Oliver